

William Shakespeare:

SZENTIVÁNÉJI ÁLOM

SZEMÉLYEK

THESEUS, Athén ura
EGÉUS, Hermia atyja

LYSANDER | szerelmesek Hermiába
DEMETRIUS |

PHILOSTRAT, ünnepélyrendező Theseusnál
VACKOR, ács
GYALU, asztalos
ZUBOLY, takács
DUDÁS, fúvó-foldozó
ORRONDI, üstfoldozó
ÖSZTÖVÉR, szabó
HIPPOLYTA amazonkirálynő, Theseus menyasszonya
HERMIA, Egéus leánya, szerelmes Lysanderbe
HELÉNA, szerelmes Demetriusba
OBERON, tündérkirály
TITANIA, tündérkirályné
PUCK, vagy ROBIN-PAJTAS

BABVIRÁG |
PÓKHÁLÓ | tündérek
MOLY |
MUSTÁRMAG |

PYRAMUS |
THISBE |
FAL | a közjáték személyei
HOLDVILÁG |
OROSZLÁN |

Más tündérek, királyuk és királynéjuk kíséretében
Theseus és Hippolyta kísérői

Szín: Athén és egy közeli erdő

ELSŐ FELVONÁS

I. SZÍN

`Athén. Terem Theseus palotájában.
Theseus, Hippolyta, Philostrate és kísérők jönnek`

THESEUS

Gyorsan közelget; szép Hippolytám,
A nászi óra; négy boldog nap új
Holdat derít föl; ah, de mily soká
Fogy e vén hold nekem! s epeszti vágyam,
Mint özvegy asszony, hervadt mostoha,
Ki egy fiú örökjén teng sokáig.

HIPPOLYTA

Majd csak leszáll e négy nap éjbe már,
S elálmodozza négy éj az időt;
És akkor a hold, mint az égre újan
Felvont ezüst ív, fogja nézni dús
Menyegzőnk éjjelét.

THESEUS Eredj, Philostrat,

Serkentsd öröme Athén ifjait;
Ébreszd föl a kedv játszi szellemét:
A méla bút úzd a halotti házhoz,
Sápadt alakja nem közénk való.

`Philostrat el`

Kard volt ugyan kérőm, Hippolyta,
Bántalmakon vevém szerelmedet;
De a menyegző más hangból megyen:
Az fény, az ünnep, az vigság legyen.

`Egész, Hermia, Lysander és Demetrius jönnek`

EGÉUS

Üdv és szerencse, nagyhirű vezér!

THESEUS

Üdv, jó Egész; nos mi jót hozasz?

EGÉUS

Panasszal és bosszúsággal teli
Jövök leányom, Hermiám iránt.--
Demetrius, állj elő. -- Kegyelmes úr,
Ez az, kinek nejjül ígértem őt.
Lysander, állj elő: s ez itt, uram,
Ez büvölés meg gyermekem szívét:
Te, te Lysander, adtál néki verset,
S váltál szerelmi zálogot vele:
Te zöngted a holdfénynél ablakán
Álhangon álszerelmed énekét;
Bokréta, hajlánc, gyűrű, pipere,
Nyaláncság és tanult fogásid által
(Mi balga lyánynak mind nyomós követ),
Képzelve mássát te orroztad el;
Csellel csenéd ki gyermekem szívét,
S tetted fanyar-dacossá ellenem
Az engedelmest. -- Én tehát, uram,
Kegyelmes úr, ha itt, fejedelmi színed
Előtt se vállalná Demetriust:
Athéne ős jogán követelem,
Hogy mint enyémmel bánhassak vele,
S vagy e derék ifjúnak adjam őt,
Vagy a halálnak, mit törvényeink
Rögtön fejére szabnak ily esetben.

THESEUS

És Hermia? Fogadj szót, szép leány.
Nézd úgy atyádat, mint istent, kitől

Eredtek összes bájaid; igen,
Kinek viasznyomása vagy te csak,
És akitől függ, épen hagyni a
Nyomott ábrát, vagy eltörölni azt.
Demetrius jeles, derék fiú.

HERMIA

Lysander is.

THESEUS Magában ő is az:
De nem birván atyád ígésetét,
A másikat kell tartanod jelesbnek.

HERMIA

Ó, bár szememmel nézné őt atyám!

THESEUS

Jobb, hogy te nézd atyád eszével őt.

HERMIA

Kérem, bocsásson meg, fenséges úr.
Én nem tudom, mi tész ily vakmerővé,
Szemérmem is hogyan engedheti
Ily körben érzelmimről szólanom;
De kérem, hadd tudjam, kegyelmes úr,
Mi az, mi éshet, legrosszabb, ha én
Demetriushoz nőül nem megyek.

THESEUS

Halállal halni meg, vagy mindörökre
Számúzni férfi-körből tenmagad.
Vess hát sziveddel számot, Hermia,
Vizsgáld meg ifju pezsgő véredet:
Lesz-é erőd, ha most szót nem fogadsz,
Viselni vesztaszűzek öltönyét,
Sötét zárdába csukva, holtodig
Sivár apáca lenni s elhaló
Himnuszot rebegni meddő holdvilágon.
Háromszor áldott, ki vérét leküzdve
E szűzi pályát híven futja meg;
Hanem letörve mégis boldogabb
A rózsa, mint ha szűz tövissein
Áldott magányban nő, él és hal el.

HERMIA

Úgy nőjek, éljek, haljak én, uram,
Mintsem lemondjak szűzi szép jogomról
E férfiért, kinek gyűlölt igáját
Szivem hódolva el nem ösmeri.

THESEUS

Időt adok még a megfontolásra:
S majd a jövő újholdkor - az napon,
Mely szép arámmal engem összefűz
Örök frigy által - vagy halálra készülj
Mint engedetlen ősz atyád iránt,
Vagy hogy Demetriusnak nője léssz;
Vagy a Diána oltárán örökre
Sivár, magános életet fogadni.

DEMETRIUS

Hajolj, szép Hermia; s te is, Lysander,
Add fel jogomnak áligényedet.

LYSANDER

Hagyd nékem a leányét; vedd el apját.

EGÉUS

Gúnyos Lysander! jó, ő birja hát
Szerelmem, és ez néki adni kész,
Ami enyém! A lány enyém; azért
Demetriusra átruházom őt.

LYSANDER

Uram! vagyonra, vérre nem vagyok
Alábbvaló; szerelmem gazdagabb;
Van birtokom, csakoly jól rendezett,
(Ha nem különben) mint Demetriusnak;
És ami több, mint mind e kérdés,
Engem szeret szépséges Hermia.
Mért hát feladni gyáván jogomat?
Demetrius, szemébe mondom ezt,
Nedár leányát, a bájos Helénát
Szerelmi csábitással megnyeré;
S az most eped szegény, híven eped,
Bálványozásig, e rossz hűtlenért.

THESEUS

Hallottam erről, volt is szándokom
Beszélni, megvallom, Demetriusszal;
De szorgos ügybajom közt feledém. --
Azonban, jér velem, Demetrius,
Egész, jertek mindketten velem:
Egy kis magános lecke vár reátok. --
Te meg, szép Hermia, szeszélyidet
Atyád parancsának rendeld alá,
Másképp Athéne zord törvénye (melyet
Nem áll jogomban meglágyítani),
Halálra, vagy rideg életre szán. --
Hát te, szerelmem?. . . Jer, Hippolyta;
Jerünk, Egész és Demetrius:
Egy s más dologra majd nászunk körül
Használni foglak, s holmit közleni,
Mi bennetek közletről érdekel.

EGÉUS

Tisztünk parancsol, vágyunk vonz követni.

`Theseus, Hippolyta, Egész, Demetrius és kíséret el`

LYSANDER

No édes?. . . arcod mért ily halovány?
Rózsái mért hervadnak ily hamar?

HERMIA

Tán mert eső nincs rájuk, bár szemem
Viharja őket váltig öntözi.

LYSANDER

Ó, jaj ! a hű szerelmek folyama,
Amennyit én olvastam, vagy regében
Hallottam, kényelmes nem volt soha;
De majd a vérség volt különböző --

HERMIA

Ó, fájdalom! nagy lenni a kicsinyhez.

LYSANDER

Majd korra nézve állt be akadály --

HERMIA

Ó, bosszúság! vén lenni ifjúhoz.

LYSANDER

Majd a rokonság választása dönté --

HERMIA

Ó, kész pokol! szeretni más szemévei.

LYSANDER

Vagy, ha rokonszenv fűzte a frigyet,
Halál, betegség, harc rohanta meg,
S percig-valóvá tette, mint a hang,
Mint árny, tűnővé; mint álom, röviddé!

S mint villám fénye kormos éjszakán,
Mely pillanatra földet és eget
Föltár, de míg ezt mondanók: nini!
Már a sötétség torka nyelte be.
Ily gyorsan elvész minden, ami fény.

HERMIA

Ha hát a hű szerelmet akadály
Gyötörte mindig: úgy sorsvégzet ez;
Azért tanítson túrni e kísértet,
Ha már ez oly szokott szerelmi baj,
Mint álom, ábránd, vágy, könnyek, sóhaj,
Szegény szerelmünk útitársai.

LYSANDER

Jó hitben élsz: de halld csak, Hermia.
Van nékem egy jó néném, aki özvegy,
Dús jövedelmű, és gyermektelen:
Lakása innen hét mérföld csupán;
S engem szeret, mint egyetlen fiát.
Ott elvehetlek, édes Hermiám,
Athéne zord törvénye ott nem ér.
Ha hát szeretsz, osonj ki holnap éjjel
Atyád lakából, és ama ligetben,
Mely városunkhoz egy mérföldre van,
(Hol téged egykor s a kedves Hélént
Találtalak volt május ünnepén)
Ott várni foglak.

HERMIA Jó Lysanderem !

Esküszöm Ámor legfeszeseb fivére
S aranyhegyű nyilára itt neked;
A hű galambra, mit kedvel Cythére,
S mindenre, ami forraszt szíveket;
A tűzre, mely lángolt Didó alatt,
Midőn a csalfa trójai szaladt;
Amennyi férfi-hit már szegve lőn,
Mely számra több, mint nő valaha tőn:
Hogy holnap éjjel a mondott helyen
Hű kedvesed bizonytal megjelen.

LYSANDER

Úgy legyen, édes. Ím, Heléna jó.

`Heléna jó`

HERMIA

Hová sietsz, Heléna, szép-magad?

HELÉNA

Szépnek gúnyolsz? Vedd vissza "szép" szavad:
Boldog szép! mert szeret Demetrius,
Kit szép szemednek sarkcsillagja hűz;
S ajkad zenéje dallamosb neki,
Mint kis pacsirta zengő éneki
A pásztornak, midőn zöld bársony a
Vetés, s rügyedzik a galagonya.
Ragály ragad: ó, bár ragadna rám
Arcod, beszéded is, szép Hermiám!
Fülemre szózatod, szemed szememre,
Ajkamra nyelved bájos zöngedelme!
Ha volna egy világom: mind elédbe
Raknám, az egy Demetriust kivéve.
Ó, mondd: hogyan nézsz rá? mi a cseled,
Mellyel szívét úgy megbilincseled?

HERMIA

Mordan tekintek rá, mégis szeret.

HELÉNA
Ó, hogy mosolyom annyit nem tehet!

HERMIA
Ha megszidom, szerelme a viszonzás.

HELÉNA
Ó, bár imámba volna ennyi vonzás!

HERMIA
Utánam jár, ha mégúgy megvetem.

HELÉNA
S engem kerül, ha mégúgy szeretem!

HERMIA
Nem én hibám, Heléna, hogy imád.

HELÉNA
Csak bájordé : ó, voln' enyém hibád !

HERMIA
Légy nyugton: engem ő nem lát soha;
Lysander és én szökünk innen tova.
Amíg Lysandert nem láttam, Helén,
Athént paradicsomnak képzelém:
S ó, lásd, szerelmünk mennyi kéjt adott,
Hogy üdvem így pokollá válhatott.

LYSANDER
Heléna, tőled mért titkoljuk el:
Holnap, ha Phoebe éji útra kel,
S ezüst arcával habtükröbe néz,
S híg gyöngye a mezőn elhintve lesz --
Midőn a biztos éj lesz csak tanúnk,
Athéne kapuin elillanunk.

HERMIA
És a ligetben, hol friss ibolyán
Szoktunk heverni pázsit nyoszolyán,
Kiöntve gondtól dadogó szívünk --
Lysander és én össze ott jövünk;
S onnan, Athénének fordítva hátot,
Megyünk keresni új hont, új barátot.
Isten veled, barátnőm; zárj imádba;
S Demetrius szeressen még, imádva.
Légy ott, Lysander; holnap éjjelig
Szemeink egymás kését nem ízlelik. `(El)`

LYSANDER
Ott édes, ott. Élj boldogul, Helén,
Demetrius viszonzó kebelén. `(El)`

HELÉNA
Mily boldog némely ember! Engem éppen
Oly szépnek tart mindenki Athenében;
Mit ér? Demetrius ízlése más
Csak ő nem tudja, mi köztudomás.
S mint ő csalódik Hermia kecsét
Nagyítva: túlzom én az ő becsét.
Naggyá, dicsővé tesz a szerelem;
Nem szeme lát, csak szíve -- s ez okon
Festik Cupídót szárnyal, de vakon;
Elméje van s balúl ítél vele:
Szárny, szem nélkül: ez a hóbort jele.
Gyerekek is jól mondják annyiban,
Hogy oly könnyelmű választásiban,
És, mint játszó gyerek szavát szegi,
Játszik hitével, sosem áll neki:
Demetrius is, míg nem látta őt,
Hogy' szórta esküit, mint jégesőt!

S alig süttött Hermia fénye ki,
A jég elolvadt: zápor hull neki!
Most a szökést megyek tudtára adni;
Majd éjjel a ligetbe fog szaladni
Utána; s ha ezért hálája vár rám,
Nagy áron vettem, a féltés nagy árán;
De látnom azt, ha majd a távozó
Üresen tér meg -- oly jutalmazó! `(El)`

2. SZÍN

`Szegényes lak Athénben
Vackor, Gyalu, Zuboly, Dudás, Orrondi és Ösztövéér jőnek`

VACKOR

Itt az egész társaság?

ZUBOLY

Legjobb lesz, olvasd fel őket névről névre, lista szerint.

VACKOR

Itt vagyon a lista mindazon férfiak nevérol, kik egész Athénben képesnek

találtattak, hogy e mi komédiánkban, a fejedelem és fejedelemné előtt, menyegzőjük estvéjén föllépjenek.

ZUBOLY

Először is, Vackor barátom, halljuk, miről traktál a darab; aztán olvasd

a játszóok neveit, s a többi.

VACKOR

No hát, a darab. -- Egy igen siralmas komédia, Pyramus és Thisbe borzasztó kegyetlen haláláról.

ZUBOLY

Mondhatom, igen jó darab és furcsa. No mármost, Vackor barátom, szólítsd

a játszókat lista szerént. -- Sorba, urak!

VACKOR

Feleljen hát ki-ki, amint szólítom. Zuboly Miklós, takács.

ZUBOLY

Jelen. Mi a szerepem? s tovább.

VACKOR

Te, Zuboly, Pyramusnak vagy beírva.

ZUBOLY

Mi az a Pyramus? szerelmes vagy zsarnok?

VACKOR

Szerelmes bizony, ki csupa szerelemből gavallérosan megöli magát.

ZUBOLY

No lesz sírás, ha azt amúgy istenigazában eljátssza az ember; ha én azt

eljátsszom, lesz drága dolog a nézők szemének; vihart indítok, szánakozást gerjesztek, néminemű részben. Halljuk a többit: -- azonban legfőbb gusztusom van zsarnokot játszani: Herkulest pompásan

játszanám,

vagy egy oly szerepet, melyben törni-zúzni kell mindent.

"A bérc dühöng,

S a sziklatönk

Rombolva döng

A börtön zárán:

És Fébusch gyors
Kereke forg, s
Jó vagy bal sors
Támad sugárán. "

Ez egyszer a fellengős! -- No, olvasd a többi játszót. -- Ez már
Herkuleshez illő düh, zsarnoki düh; a szerelmes inkább csak pityereg.

VACKOR

Dudás Ferenc, fúvó-foldozó.

DUDÁS

Itt vagyok, barátom, Vackor.

VACKOR

Te Thisbével birkózol meg.

DUDÁS

Mi az a Thisbe? Kóbor lovag?

VACKOR

Dehogy! Kisasszony, akibe Pyramus belészeret.

DUDÁS

Menkőbe! ne adj nekem leányszerepet, hisz már ütöget a bajuszom.

VACKOR

Az mindegy, játszhatod álarcban, hisz te oly vékonyan tudsz beszélni,
ahogy akarsz.

ZUBOLY

Ha el lehet takarni a képem: ide nekem Thisbét is! Rettentő vékony
hangon tudok beszélni: "Tisbí! Tisbí! -- Ah, Pyramis, ídes kincsem!
Tisbéd hív; híved szíve hív! "

VACKOR

Nem, nem. Te Pyramust játszod, te pedig, Dudás, Thisbét.

ZUBOLY

No jó. Tovább.

VACKOR

Ösztövér Róbert, szabó.

ÖSZTÖVÉR

Itt vagyok, barátom, Vackor.

VACKOR

Ösztövér Róbert, te a Thisbe anyját fogod játszani. -- Orrondi Tamás,
üstfoltozó.

ORRONDI

Itt vagyok, barátom, Vackor.

VACKOR

Te meg a Pyramus apját; én magam a Thisbe apját. -- Gyalu asztalos, te
az
oroszlán szerepét. Most már, úgy hiszem, rendben van az egész
kormédia.

GYALU

De le van írva az oroszlán szerepe? Ha le van, kérlek, add ide, mert
kissé nehéz fejem van.

VACKOR

Játszhat'd azt `extempore`, hiszen csak ordítani kell.

ZUBOLY

Ide nekem az oroszlánt is. Majd ordítok én, hogy még a fejedelem is
azt

kiáltja rá: "Ordítson még egyszer! Ordítson még egyszer !"

VACKOR

De már minek ordítnál oly rettenetesen; még holtra ijesztenéd a
fejedelemnőt s az asszonyságokat, hogy elkezdenének sikoltozni: s
akkor

nem kéne több, hogy mind felaggassanak bennünket.

MIND

Bizony, fel is aggatnának, egy lábig.

ZUBOLY

Elhiszem azt, barátim; mert ha az ember a nőket eszökből kiriasztja,

csupán annyi eszök marad, hogy bennünket felkössenek; de forcírozom a hangomat, oly szendén fogok ordítani, mint a szopós galamb; úgy fogok ordítani, mintha csalogány volnék.

VACKOR

Te nem játszhatol egyebet Pyramusnál; mert Pyramus kedves arcú legény; nyalka legény, minőt csak nyári napon láthatni; igen szeretetreméltó úrfi; tehát mindenesetre Pyramust kell játszaniod.

ZUBOLY

Jó, elvállalom. De milyen szakállal lesz legjobb játszani?

VACKOR

Hát amilyenel tetszik.

ZUBOLY

Eszerint, vagy szalmaszín szakállal adom, vagy narancsszín szakállal, vagy tulipiros szakállal, vagy franckoronaszín szakállal, vagy csupa sárgával.

VACKOR

A francok közül némelyiknek már egy szál szőre sincs: akár sima állal játszani. -- De urak! itt a szerep; kérlek, követlek, kényszerítlek, holnap estig jól bemagoljátok, s akkorra gyűljünk össze a várliigetben, a várostól egy mérföldnyire; ott, a szép holdvilágon, megtarthatjuk a próbát; mert ha a városban gyűlnék össze, nyakunkra jönne valaki s az egész dolog kipattanna. Addig én összeírom a darabhoz kellő requisitumokat. Kérlek, el ne maradjatok aztán.

ZUBOLY

Ott leszünk; mert ott a próbát nagyobb obscoenitással és kurázsival lehet tartani. Minden ember hozzálasson; tanulja be, mint a karikacsapás; adieu.

VACKOR

A fejedelem cserfájához gyűlünk.

ZUBOLY

Jól van, jól! török-szakad.

`Mind el`

MÁSODIK FELVONÁS

I. SZÍN

`Erdő Athén közelében
Egy tündér és Puck jönnek szembe`

PUCK

Hohó, szellem! hová mégy?

TÜNDÉR

Hegyen át, völgyön át,
Tüskön-bokron keresztül,
Berken át, kerten át,
Tűzön-vízen keresztül,
Járok, hol madár se volt,
Sebesebben mint a hold.
Tündér királyné az asszonyom,
Fűre gyöngyét én harmatozom;
Testőre a sok kankalin,
Aranyköntöst reájok ad,
A pettyek rajta: mind rubin,
Azokba rejti illatát.

Most itt néhány csöpp harmatot szedek,
S gyöngyűl akasztom a kikircs fülébe;

Jó éjt, rüpők szellem: én már megyek,
Mert jó királyném és tündéri népe.

PUCK

Ma a királynak lesz itt mulatása,
Vigyázz, hogy a királynét meg ne lássa;
Mert Oberon dúl-fúl rá amiatt,
Hogy Indiából egy királyfiat
Magának apródul elszöktete;
Sosem volt ily szép váltott gyermeke,
S nagy a fiúért Oberon haragja,
Szeretné, hogy legyen vadász-lovagja:
De a királyné csak nem engedi,
Felkoszorúzza, s úgy szeretgeti.
S nem jönnek össze rezgő csillagoknál
Azóta, rónán, berken vagy pataknál
Civódás nélkül; s ez oly iszonyú,
Hogy a tündér mind makkopáncsba bú.

TÜNDÉR

Vagy én csalódom, szemre-főre, vagy
A csintalan, gonosz manó; te vagy,
Kit a nép Robin-pajtásnak nevez;
Ki pórleánynak rémülést szerez;
Malmot megindít; tejfölt megszedi;
Nőt lelke-fogytáig köpülteti;
Higgadni a sört meg nem engedi;
Tévútra csal vándort, s kineveti.
De ki Hobgoblin, édes Puck neven
Szólít, segíted; dolga jól megyen:
Nem az vagy-é?

PUCK

Találtad, cimborá.
Hát én vagyok az éj víg vándora,
Ki Oberont is megnevettetem,
Ha a zabszúrta mént rá-rászedem,
Nyerítve hozzá mint szép kancaló;
Vagy, ha tütüzget holmi vén anyó,
Vackor gyanánt rejt a kancsó-fenek,
Iváskor én ajkához billenek,
Hogy a sör mind aszú keblére fut.
Mesél egy néni szörnyü szomorút
S engem néz háromlábú zsámolyul:
Kibiccenek alóla; felborul,
Óbégat és majd megful, úgy köhög;
A többi oldalához kap, röhög,
Tüszköl, csuklik nevéttében, s hitet
Mond rá, hogy ily jól sose nevetett. --
De félre, tündér: itt jön Oberon.

TÜNDÉR

Bár csak ne! mert amott meg asszonyom.

`Egyfelől Oberon kíséretével, másfelől Titánia
a magáéval jönnek`

OBERON

Üdvöz `ne` légy, gögös Titánia.

TITÁNIA

Hah! féltő Oberon! Tündérim, el!
Kerülni esküvém ágyát s körét.

OBERON

Várj, semmi asszony. Nem vagyok urad?

TITÁNIA

Én akkor asszonyod; de jól tudom még,

Midőn Tündérhonból elillanál,
S ültél egész nap mint Corin, dudálva
Zabszár tilinkón, s a szép Phillidának
Szerelmet bűgva. Mért jössz most ide
Legtávolabb fokárul Indiának,
Hanemha, mert a pozsgás amazon,
Harcos, kemény-övedzős szeretőd
Kél egybe Theseusszal? és te jössz
Megáldni sok örömmel ágyokat.

OBERON

Hogy tudsz, ha orcád van, Titánia,
Hippolytával így faggatni, tudván,
Hogy én tudom szerelmed Theseushoz ?
Nem te család el szürke éjen őt
Az elrabolt Perigenéia mellől?
Vagy hitszegővé nem te titted, Aegle,
Szép Ariadne s Antiop' iránt?

TITÁNIA

Mindezt csupán féltésdühöd koholta:
S azon nyárkezdet óta nem jövénk
Mi össze halmon, völgyön, síkon, erdőn,
Köves patak, vagy szittyós és körül,
Vagy szirtszegélyü tengerpartokon
Szél füttye mellett körben lejteni,
Hogy zsémbed a vigalmat el ne rontsa.
Mintegy bosszúra, dögvészes ködöt
Szoftak fel a tengerből, mely leesvén
Úgy feldagaszta minden kis folyót,
Hogy büszkén múlta feljül partjait:
Hiába vonta jármát az ökör,
Földműves ingyen izzadt; és a zöld
Vetés ifjan, szakáll nélkül, rohadt meg.
Üres az ól a vízbefúlt mezőn,
A mételyes nyáj hízlal varjakat;
Iszap borítja a pásztor-tekét,
S a gyalogösvényt a szép zöld gyepen
Ki sem vehetni, mert nem járja nyom.
Nem ér halandó ember víg telet,
Éjente nem zeng áldott himnusz és dal;
Miért is a hold, e folyam-királynő,
Sápadt dühében mossa a leget
S bőven tenyésznek csúzos nyavalyák:
Igy minden évszak önmérsékletét
Visszára váltja: zúzos, őszhajú dér
Hull a friss rózsa karmazsin ölébe;
S az agg Hyems jeges tar homlokát
Szép nyári bimbók illatos füzére.
Övedzi, csúfra mintegy. A tavasz, nyár,
Termékeny ősz, komor tél megcseréli
Szokott mezét; s a megdöbbsent világ
Nem tudja, melyik másik, ez vagy az.
S im, a gonosznak mind e fajzata
Kettőnk viszályos harcából eredt:
Mi vagyunk azok nemzői, kútfeje.

OBERON

Hozd jóra hát megint; hisz rajtad áll.
Mért bántsa Oberont Titánia?
Hisz én csak egy kis váltott gyermeket
Kérek, hogy apródom legyen.

TITÁNIA

Ne is szólj:
Országodért sem én azt a fiút.

Az anyja rendem hölgye volt, kivel
Gyakran csevegtem éjjel India
Balzsam-legében és gyakorta ülénk
Együtt a Neptun sárga fővenyén,
Kisérvé szemmel a kalmár hajót;
S neveltük, a vitorla hogy dagad,
Ledér szelektől hogy lesz viselő;
Mit ő, kis úszó léptekkel haladva,
Utánzott a fővenyeparton, csigáért
E!-elhajózva, meg-megtérve, mintha
Nagy útról jőne, kinccsel gazdagon.
De, mert halandó, meghalt e gyerekekkel,
S az ő kedvéért tartom a fiút,
S az ő kedvéért nem válok meg attól.

OBERON

Meddig kívánsz maradni e ligetben ?

TITÁNIA

Tán míg a Theseus nászéje tart.
Ha tetszik holdfényen kört lejtetni
S vigalmainkat nézni, jer velünk;
Ha nem, kerülj, mint én fogom tanyád.

OBERON

Add nékem a fiút, s megyek veled.

TITÁNIA

Országodért sem én. - Tündérek el!
Ha nem megyek, látom, civódni kell.

`Titánia és kísérete el`

OBERON

Jó, hát eredj: nem mész ki e ligetből,
Míg e dacért meg nem kinoztalak.
Jer csak jer, édes Puck; jut még eszedbe,
Midőn leültem egyszer a fokon
S hallék egy cselle hátán habléányt,
Ki olyan édes dallamot lehellt,
Hogy a bőszen tenger nyájas lón dalára,
S több csillag örülten rohant le, hogy
A habléány zenéjét hallja?

PUCK

Jut.

OBERON

Azon időben láttam én (te nem),
Repülni a föld s a hús hold között
Tegzes Cupídót: biztos célba vőn
Egy vesztaszűzet nyugat trónusán;
Pattant az ívről a szerelmi vessző,
Átfúrni képes százezer szívet:
De láttam, a tűz-nyíl hogyan aludt ki
A vizenyős hold szűz sugárban,
S a fejedelmi papnő elhaladt
Szűz gondolattal, szerelem nekül.
Szemmel kísértem az eső nyilat:
Egy kis virágra hullt az nyugoton,
Tejszín előbb, most bíbor sebben ég:
Hívják a lányok "égő szerelemnek",
Hozz ily virágot, hisz mutattam egyszer:
Alvó szemekre csöppenő leve
Nőt, férfit őrvölgő szerelemre gyújt
Az ébren elsőbb látta lény iránt.
Hozz ily füvet nekem, s légy itt, mire
A leviathán egy mér földet úsz.

PUCK

Övet kerítnék negyven perc alatt
A föld körül. `(El)`

OBERON

Ha nálam e virág,
Lesem, míg elszunnyad Titánia,
S akkor szemébe csöppentem levét,
S az első tárgyat, mit ébredve meglát
(Oroszlán, medve, farkas vagy bika,
Majom vagy fürge pávián legyen),
Szerelme vad hevével üldözi;
S addig szemérről e bájt nem veszem le
(Mert más virággal könnyü tennem azt),
Míg át nem adja nékem a fiút.
Hanem ki jó itt? Látatlan vagyok,
S kihallgatom, miről foly a beszéd.

`Demetrius jó, Heléna követi`

DEMETRIUS

Ne fuss utánam, mondom, nem szeretlek.
Hol van Lysander és szép Hermia?
Azt én ölöm meg, ez engem megöl.
Ugy mondtad, e ligetbe szöktének,
S ím, itt vagyok, dühös vad e vadonban,
Mert Hermiámat nem találom itt.
Lódulj! el innen, és ne üzz tovább.

HELÉNA

Te vonasz engem, ércszívű delej;
De nem vasat vonasz, mert az én szívem
Hú mint acél: szűnj meg hát vonzani
S nem lesz erőm követni tégedet.

DEMETRIUS

Csábítlak én? Szépen szólok veled?
Nem mondom a legőszintébb valót,
Hogy nem szeretlek, nem tudlak, soha?

HELÉNA

De én azért is még jobban szeretlek.
Vadászebed vagyok, Demetrius,
Minél inkább versz, én hizelkedem;
Bánj mint ebekkel: rúgj, üss engemet,
Mellőzz, veszíts el; azt engedd csupán,
Méltatlanul bár, hogy kövessenek.
Mit kérjek ennél hitványabb helyet
Szerelmedben (s ez drága hely nekem!)
Hogy bánj velem, ne jobban, mint ebekkel?

DEMETRIUS

Ne szítsd tovább lelkem gyűlöletét:
Ha látlak is, rosszul vagyok belé.

HELÉNA

És én, ha nem látlak, vagyok rosszúl.

DEMETRIUS

Nagyon kitetted nőiségedet:
Elhagyni a várost, s személyed annak
Kezébe adni, aki nem szeret;
Az éji alkalomra s egy vadon hely
Kísértetése bízni könnyeden
Szép szűziséged gazdag értékét.

HELÉNA

Erényed a kezesség efelől.
Nincs éj nekem, ha látom arcodat.
Most sincs köröttem éj, úgy gondolom;

Nem is hiányzik társaság ez erdőn,
Te vagy szememben az egész világ:
Ki mondaná hát, hogy magam vagyok,
Midőn egész világ néz itt reám?

DEMETRIUS

Én elfutok s elbúvok a csalitba,
Itt hagylok, a vadak kényére mindjárt.

HELÉNA

A legvadabbnak sincs oly kő szive.
Ám fuss, ha tetszik; fordul a mese,
Apollo elfut s Daphne kergeti,
Ölyvet galamb úz, s a szelídke gím
Tigris vadász. Ó, céltalan sietség!
Ha gyávaság üldöz s erő szalad.

DEMETRIUS

Én nem vitázok itt tovább; eressz;
S ha még utánam jössz, nem állok érte,
Hogy e vad erdőn bántatlan maradsz.

HELÉNA

Ó, jaj! templomba, városon, mezőn
Bántasz te engem. Píh, Demetrius!
Sértéseid botrányt hozók nememre:
Szerelmünkért mi nők nem vihatunk,
Nem kérhetünk, csak kérőt fogadunk;
De én követlek, s menny lesz a pokol,
Ha majd kezdetől szívem haldokol.

`Demetrius és Heléna el`

OBERON

Menj, nimfa, menj: ő még nem hagyja el
E berket, hogy te futsz, ő esdekel.

`Puck visszajő`

Itt a virág? Légy üdvez, gyors követ.

PUCK

Igen, ihol van.

OBERON

Kérlek, add ide.

Van egy kies part, hol kakukfü nő,
Hol dús virányt rukerc s ibolya sző,
Fölötte sűrű loncból mennyezet,
Vadrózsa, gyöngé jázmin fog kezét:
Ringatva ott szunnyad táncsal, zenével
Titánia egy kissé minden éjjel;
Ott vedli tarka bőrét a kigyó,
Mely gúnya éppen egy tündérre jó:
Én ott szemére hintem a levet
S betölti szívét ocsmány képzelet.
Ne, végy belőle, járd el ezt a berket:
Egy athenéi hölgy szeretve kerget
Egy gögös ifjat, ki nem túrheti:
Kend meg szemét, s vigyázz, ha fölveti,
A hölgyet lássa. Hisz megösméred
Athéni öltözetről embered.
Hajtsd végre gonddal, s a legény a nőt
Jobban szeresse, jobban mint ez őt.
S találkozol kakasszóig velem. `(El`

PUCK

Ne félj, királyom; szolgál ott terem. `(El)`

2. SZÍN

`A liget más része
Titánia jó, kísérettel`

TITÁNIA

No még egy körtánc, egy tündéri dal,
És akkor, egy perc harmadára, el:
Ki férget ölni pézsmák bimbain
Ki bőregérrel víni szárnyakért,
Hogy kis manóim öltönyt kapjanak;
Ki meg elűzni a lármás bagolyt,
Mely itt huhogva nagy szemet mereszt
Vigalmainkra. Most egy altató dalt;
És dolgotokra mind, hadd nyúgoszom.

`Tündérek dala`

ELSŐ TÜNDÉR

Kettősnyelvű pettyes kígyók,
Tüskedisznók, innen el;
Félre undok poc, vakondok,
Asszonyunkhoz ne közel!

KAR

Philoméla dalabáj
Zengje lágyan: lullabáj
Lulla, lulla, lullabáj,
Semmi bú
Semmi báj
Asszonyunkra itt ne szállj;
Jó'tszakát, lullabáj.

MÁSODIK TÜNDÉR

EI, szövő pók, itt ne járj,
Hosszulábu nagy kaszás;
Félre, dűgő éjbogár,
Csiga, féreg, minden más.

KAR

Philoméla dalabáj,
Zengje lágyan: lullabáj,
Lulla, lulla, lullabáj,
Semmi bú
Semmi báj
Asszonyunkra itt ne szállj;
Jó'tszakát, lullabáj.

ELSŐ TÜNDÉR

Minden úgy van, amint kell.
Álljon őrt egy, és mi el!

`Tündérek el. Titánia alszik
Oberon jó`

OBERON `(a virágot Titánia szemébe facsarván)`

Amit e szem ébren lát,
Annak hasson bűve rád,
Azt szeresd meg, azt imádd;
Tigris, medve, macska bár
S lenne vadkan, leopárd:

Véld, hogy az szerelmi pár.
Kelj, ha ilyes erre jár. `(El)`

`Lysander és Hermia jönnek`

LYSANDER

Fáradt vagy e bolygásban, angyalom,
El is tévedtem, azt se titkolom.
Várjunk, pihenjünk, Hermiám, ha tetszik.
Míg a nap enyhadó sugára tetszik.

HERMIA

Legyen, Lysander: nézz más fekhelyet,
Én e halomra hajtom fejemet.

LYSANDER

Egy hant legyen kettőnk párnája itt:
Egy szív, egy ágy, két kebel és egy hit.

HERMIA

Nem úgy, Lysander: ha szeretsz, galambom,
Feküdj odább, ne ily közel, ha mondom.

LYSANDER

Ó, kedvesem, hiszen ne értsd balul,
Amit szerelmem esd ártatlanul.
Szivem sziveddel, mondom, olyan egy,
Hogy már a kettő nem két-számba megy:
Egy eskü láncá fűzi kebelünk:
Két kebel egy hit: összes lételünk.
Hagyj hát fekünnöm e közelb helyen,
S bár helyet adsz, nem lészek helytelen.

HERMIA

Lysander szójátékot űz velem.
De, jó barátom, hogyha engemet
Szeretsz, odább feküdj, s tarts illemet,
Amennyi távolság ifju és leány
Közt a világi tisztesség kíván,
Azt tartsd meg, édes; most jó éjszakát.
Tartson szerelmed az életen át.

LYSANDER

Ámen imádra; áment rebegek:
Éltem szakadjon, ha törvényt szegek.--
Most minden enyhét öntse rád az álom.

HERMIA

Felét a jókivánónak kívánom.

`Elaluszna. Puck jó`

PUCK

Összejártam a cserét,
S athenéit nem lelék,
Hogy szemén a fűlevet
Megpróbáljam, mit tehet.
De ni, Éj és Csend! ki ez?
Rajta athenéi mez:
Uram ifja lesz, ki bánt
S gúnyol egy athéni lányt;
S íme, a szűz is ledőlt,
Ágya nyirkos, durva föld.
Szende lélek! hogy fekszel
E pimaszhoz oly közel?
Hé! kölkök! tartsd a szemed:
Hintem rá e báj-levet;
Majd ha ébred ez a szem,

Úzze álmát szerelem.
Ébredj föl, ha távozom,
Mert reám vár Oberon. `(El)`

`Demetrius jó és Heléna futva`

HELÉNA

Ölj meg, csak állj meg, jó Demetrius.

DEMETRIUS

Lódulj, ha mondom, mert vesztedre futsz.

HELÉNA

Ó, a sötétben hagynál? azt ne tedd.

DEMETRIUS

Maradj; ne merj követni engemet.

`Demetrius el`

HELÉNA

Ó! e futásban már alig lehellek.
Minél tovább esdem, még úgy se kellek.
Boldog Hermia, bárhol pihen ő,
Mert van szemében áldott vonzerő.
Hol vette tényét? haj! nem sós könnyektől.
Gyakrabban ázott az enyém ezektől.
Nem, nem, én rút vagyok, mint medve rút,
Hisz tőlem a vad is rettegve fut;
Nem csuda hát, ha engem látva szörnyed
S kerül Demetrius, mint csodaszörnyet.
Mely gaz tükör vett rá csalóka fényel,
Mérköznöm Hermia csillagszemével!
De ki ez itt? Lysander, fekve! holt?
Vagy alszik? -- Sebje nincsen; vés se folyt. --
Ébredj, Lysander, jó uram, ha élsz.

LYSANDER `(fölszerken)`

A tűzbe érted, angyalom, ha kérsz.
Heléna! átvilágló tünemény!
Természet túltesz a mű remekén:
Kebledben ím a szívet látom én.
Hol van Demetrius? Hah, mint ohajtom,
Hogy e hitvány nevet kioltsa kardom!

HELÉNA

Ne mondj, Lysander, ó, ne mondj ilyet.
Szeresse Hermiát: ó, Istenem!
Mit bánod azt te? Hermia tied,
Te érd meg azzal.

LYSANDER

Én? óvéle? Nem!

Sőt bánom útált perceim körében.
Nem Hermiát, Helénát szeretem.
Hollót galambért ki nem ad cserében?
A férfi vágya értelmét uralja,
S te vagy különb leány, eszem bevallja.
Idővel érik a gyümölcs, növény:
Éretlen ifju voltam eddig én;
De most a férfikor teljéhez érve,
Az értelem lőn vágyaim vezére,
S hí szép szemedhez, hol a szerelem
Édes kalandját írva föllelem.

HELÉNA

Ó, mért születtem én ily hetyke gúnyra!
Tőled kivált, velem így bánni csúnya!
Nem elég hát, ifjú ember, nem elég,

Hogy egy édes pillantást sem nyerék,
Nem is fogok, Demetrius szeméből --
Hanem te is gúnyt űsz e gyöngeségből?
Fáj tőled ezt, nagyon fáj hallani,
Csúf módra így szerelmet vallani.
Élj boldogul: ámbár -- zokon ne essék --
Több nálad, úgy hívém, a szívemesség.
Ó, hogy a nő, kit ifja megvetett,
Más férfinál sem nyer kiméletet! `(El)`

LYSANDER

Nem látta ezt. -- Aludj csak, Hermia,
Többé Lysander rád se néz soha;
Mert mint ha édest élvezénk sokat,
Annál erősebb undor látogat;
Vagy mint tévelygés, melyet az eretnek
Elhagy, legundokabb a rászedettnek:
Úgy te is, én csömöröm, tévhitem,
Légy meggyülölve -- de kivált nekem.
És te, szerelmem összes indulatja,
Tiszteld Helénát, légy az ő lovagja. `(El)`

HERMIA `(felsikolt)`

Ne hagyj, Lysander! kígyó -- istenem;
Hamar, hamar! ni hol csúsz, keblemen.
Ó, boldog isten, milyet álmodám!
Hogy reszketek belé most is; no lám.
Úgy tetszett, kígyó rágja szívemet,
És te mosolygva nézted vesztemet.
Lysander! nincs sehol? Mindenható !
Nem hallja? itt hagyott? se hang, se szó.
Lysander, szólj! édes Lysanderem,
Az égre, szólj! megöl a félelem.
Nincs válasz? -- értem; hűtlen itt hagyál:
De fölkereslek: vagy te, vagy -- halál! `(El)`

HARMADIK FELVONÁS

I. SZÍN

Ugyanott. A tündérkirálynő alva.
Vackor, Gyalu, Zuboly, Dudás, Orrondi,
Ösztövéér jőnek`

ZUBOLY

Mind itt vagyunk ?

VACKOR

Top, top; és ez itt rettentő jó hely a próbára. Ez a kis zöld gyep a
színpad, ott az a galagonyabokor öltözőszoba; s egészen úgy csináljuk,
mint majd a fejedelem előtt.

ZUBOLY

Hallod-e, Vackor ?

VACKOR

No mit akarsz, buksi Zuboly?

ZUBOLY

Van ebben a mi Pyramus és Thisbéről szóló komédiánkban egy is, más is,
ami sehogy sem fog tetszeni. Egy az, hogy Pyramusnak, mikor magát
megöli, kardot kell rántani s ezt az asszonyosságok ki nem állják soha.
Mit szólatok ehhez?

ORRONDI

Istenbi'on! kényes dolog.

ÖSZTÖVÉR

Gondolnám, hagyjuk ki végül a gyilkosságot.

ZUBOLY

Világért se! van egy ötletem, az helyreüt mindent. Írjatok nekem egy prologust; amely prologusban legyen benne, hogy mi senkiben sem teszünk

kárt a karddal; hogy Pyramus nincs is megölve igazán: és nagyobb bátorság okáért hozzátehetjük, hogy én, Pyramus, nem Pyramus vagyok ám,

hanem Zuboly takács. E majd kiugratja a félszet belőlük.

VACKOR

Jó, a prologus meglesz; nyolc- meg hatlábú versben kell írni.

ZUBOLY

Sose azt! toldj hozzá kettőt; legyen nyolc meg nyolc.

ORRONDI

Hát az oroszántól nem ijednek meg az asszonyságok?

ÖSZTÖVÉR

Én tartok tőle, mondhatom.

ZUBOLY

Uraim, meg kell fontolni a dolgot. Isten őrizz, asszonyok közé oroszánt

vinni; rettentő ám az; mert nincs borzasztóbb féreg, mint az eleven oroszlán; erről tennünk kell.

ORRONDI

Hát egy másik prologusban ő is mondja meg, hogy ő nem valóságos oroszlán.

ZUBOLY

Nem úgy; meg kell mondani a nevét, és a fél pofája hadd lássék ki az oroszlán tarkója megől; maga is szólaljon meg a nyíláson keresztül, így

vagy illetén defectussal, mondván: "Asszonyaim, vagy: szép hölgyeim, bátorkodom óhajtani, vagy esedezni, vagy könyörögni: ne féljenek, ne reszkessenek: itt az életem az önökéért. Holtig sajnálnám, ha igazi oroszlának néznének: nem, én nem vagyok afféle izé: ember vagyok mint más"; akkor aztán megmondhatja, hogy ő senki egyéb, mint Gyalu asztalos.

VACKOR

Jó, legyen úgy. De két bökkenő van még: egy az, hogy viszünk a terembe holdvilágot; mert tudjátok, hogy Pyramus holdvilágon beszélget Thisbével.

GYALU

Süt a hold akkor este, mikor játszunk?

ZUBOLY

Naptárt ide, naptárt! keressük ki a naptárban; hadd lám a holdvilágot, hadd lám a holdvilágot.

VACKOR

Igen, süt akkor.

ZUBOLY

No hát, a nagy játszóterem ablakának egyik szárnyát nyitva kell hagyni,

azon besüthet a hold, ha tetszik neki.

VACKOR

Igen; vagy hát valaki fölléphet egy túskebokorral s lámpával, és mondhatja, hogy ő a hold személyét kifizigázni vagy prezentálni jött. Hanem más bökkenő is van: fal is kell a nagy terembe; mert amint a história tartja, Pyramus meg Thisbe falhasadékon beszélgetnek.

GYALU

Falat pedig sose cipeltek oda be. -- Mit mondasz erre, Zuboly?

ZUBOLY

Hát valaki prezentáljon falat is; legyen rajta egy kis méz, egy kis sár, egy kis habarcs, amivel jelentse, hogy ő fal; és tartsa `igy` az ujjait, a nyíláson aztán susoghat Pyramus meg Thisbe.

VACKOR

Ha ez elsül, minden jól van. No már most üljön le minden ember s nézze a szerepét. Pyramus, kezd el. Ha vége a mondókádnak, eredj ama bokor mögé; így a többi is, amint végszava következik.

`Puck jó hátul`

PUCK

Miféle rongyon-gyúlt lármás had ez,
Királyném nyughelyéhez ily közel? --
Még színdarab? ... No, hallgató leszek,
S tán működő is, ha lesz rá okom.

VACKOR

Beszélgj, Pyramus. Thisbe hátrább álljon.

PYRAMUS

"Mint a virágok háj-illatja, Thisbe:"

VACKOR

Báj, báj!

PYRAMUS

" -- báj illatja, Thisbe:
Szép Thisbe, édes párád olyatén.
De ha! neszt hallok: várj csak engem itt be,
Egy pillanatban itt leszek megén." `(El)`

PUCK

Ritkítja párját ez a Pyramus! `(El)`

THISBE

Hát én mondjam már?

VACKOR

Hogy a gutába ne! hisz értsd meg, azért megy el csak, mert valami neszt hall s megnézi, de mindjárt visszajő.

THISBE

"Tündöklő Pyramus, te liliumlevél,
Szép, mint dicső bokrán a szép piros rózsa;
Te fürge, fiatal, te drágakő; juhbél!
Hű, mint a leghűbb ló, mely nem fárad soha,
Találkozunk, Pyramus, a Nina sírján --"

VACKOR

"Ninus sírján", hé. De azt még nem kell mondanod, azt Pyramusnak fogod felelni. Hanem te csak fúvod az egész szerepet, végszavastul, mindenestül. -- Pyramus, jelenj! végszavad elmondták; ez volt: "nem fárad soha"

THISBE

Ó -- "Hű, mint a leghűbb ló, mely nem fárad soha."

`Visszajő Puck és Zuboly számárfővel`

PYRAMUS

"Thisbém, ha szép vagyok, tied vagyok csupán --"

VACKOR

Ó, szörnyű látvány! kísértet! csoda! Fussunk, urak! gyorsan, urak!
segítség!

`A játszók elfutnak`

PUCK

Kergetlek, üzlek, fel s alá vezetve,
Sáron-vizen, tüskén-bokron, gazon;
Majd ló leszek, majd kan, majd szörnyü medve

Majd meg kutyává, tűzzé változom:
S nyerít, ugat, rőfög, dörög, lobog
Ló, eb, kan, medve, tűz, utánatok. `(El)`

ZUBOLY

Hová szaladnak? Ahá! ez csak dévajkodás: meg akarnak
ijeszteni.

`Orrondi visszajő`

ORRONDI

Zuboly! téged megbabonáztak: mit látok a fejedben! `(El)`

ZUBOLY

Mit hát! a magad számárfejét, tudod-e?

`Vackor visszajő`

Isten legyen irgalmas neked, Zuboly! téged kicseréltek. `(El)`

ZUBOLY

Értem a kujonságot. Szamárrá akarnak tenni, hogy megijesszenek, ha
tudnának; de azért se mozdulok innen, akármit csinálnak. Itt sétálok
fel s alá, s danolok, hadd hallják, hogy nem félek. `(Dalol)`

A hím rigó, mely fekete!
Narancsszinű a szája;
Mely szép a húros énekel
Ökörszem pici szárnya.

TITÁNIA

Mi angyal ébreszt a virágos ágyból?

ZUBOLY

Pinty és veréb, pacsirtafi,
S igazmondó kakuk:
Dalára egy férj sem meri
Mondani, hogy: "hazug!"

mert igazán, ki is merne tréfálni egy olyan bolondos madárral? ki
merné meghazudtolni, ha mindig kiabálja is: ko-ku?

TITÁNIA

Kérlek, nemes halandó, énekelj:
Fülem szerelmes ígésző dalodba,
S erőltet szép erényid ereje
Első látásra már bevallanom,
Esküdve, hogy szeretlek, angyalom!

ZUBOLY

Pedig úgy tetszik, asszonyom, kevés oka van rá; azonban, igazat
szólva,

ész és szerelem mai napság ritkán tartanak együtt. Sajnos, hogy
valamé'k

jó szomszéd össze nem barátkoztatja őket. Lám, tudok én furcsát is
mondani, ha kell.

TITÁNIA

Te éppen oly bölcs vagy, mint aminő szép.

ZUBOLY

Egyik se biz én; de ha annyi eszem volna, hogy kitalálnék ebből az
erdőből: úgy éppen elég volna magam szükségére.

TITÁNIA

Ó, e ligetből mért kívánczol?
Akarsz, nem: itt maradsz, nem távozol.
Szellem vagyok, de nem közrendbeli;
Országomat örök nyár kedveli
És én szeretlek; jójj hát, jójj velem;
Tündérim oldalodhoz rendelem,
Hogy hozzanak mélyből számodra gyöngyöt;

Virágágyon dalok szunnyasszon el;
S megfinomítom halandó göröngyöd,
Hogy szállni tudj a lég tündérivel.
Pókháló! Moly! Mustármag! Babvirág!

ELSŐ TÜNDÉR

Itt vagyok.

MÁSODIK TÜNDÉR

Én is.

HARMADIK TÜNDÉR

Én is.

NEGYEDIK TÜNDÉR Mit tegyünk?

TITÁNIA

Ez úrnak szépen udvarolni kell:
Ugrálni ösvenyén, cikázva menni;
Szedret, barackot, epret néki szenni,
Szőlőt, fügét, s bármit kívánjon enni.
Vadméhe sejtjét odvából kicsenni,
Viaszkos combjukat mécsül kivenni
-- Egy fénybogár-szem fog gyujtója lenni --
Azzal kíséreni ágyba majd, pihenni;
Ott egy-egy lepkeszárnyal megjelenni
S legyezve, a holdfényt szemére menni
Nem hagyni. Most egy bók, szépen köszönni.

ELSŐ TÜNDÉR

Üdv halandó!

MÁSODIK TÜNDÉR

Üdv!

HARMADIK TÜNDÉR

Üdv!

NEGYEDIK TÜNDÉR

Üdv!

ZUBOLY

Követem szépen uraságtokat. Kérem, uraságod neve?

PÓKHÁLÓ

Pókháló.

ZUBOLY

Óhajtom bővebb ismeretségét, édes Pókháló úr. Ha elvágom az ujjamat,
leszek oly bátor. Ön neve, tisztelt férfiú?

BABVIRÁG

Babvirág.

ZUBOLY

Ajánljon, kérem, édesanyjának, Babhéj asszonyságnak, s édesatyjának,
Babhüvely úrnak. Édes Babvirág úr, önnel is óhajtok közelebbről
megismerkedni. S az ön neve, könyörgök, uram?

MUSTÁRMAG

Mustármag.

ZUBOLY

Édes Mustármag úr, jól ismerem az ön türelmét: az a semmirekellő óriás
marhaszelet sok nemes urat fölemészt az ön családjából. Mondhatom,
nemegyszer könnyet facsart szememből az ön rokonsága. Óhajtom bővebb
ismeretségét, kedves Mustármag úr!

TITÁNIA

Jerünk; vigyétek lugosomba le.
Homályosan néz a hold könny miatt,
S ha ő sír, sír minden virág: s jele,
Hogy egy letört szüzességet sirat.
Nyelvét lekötven, halkan el vele!

`Mind el`

2. SZÍN

`A liget más része. Oberon jó`

OBERON

Ugyan fölébredt-é Titánia;
S mi tűnt először a szemébe, melyen
Otromba szenvedélllyel csüggni kelljen?

`Puck jó`

Itt jó futárom. -- Nos, bohóka szellem,
Mi újság e varázsliget körül?

PUCK

Királyném szíve egy szörnyért hevül.
Mig ő szent lugosába rejtve szunnyad
Az álom-órán, ím, nem messze onnat
Egy durva kézműves ringyrongy sereg,
Mely kenyerét műhelyben szerzi meg,
Gyűlt össze, próba végett egy darabra,
Mit Theseusnak szánt a nászi napra.
E vastagbőrüekből egy szikár,
Ki Pyramus szerepét fűtta már,
Jelenet végin a bokorba mén;
Igy rá bűvös hatalmat nyertem én,
S vállára nyomtam egy számárfejet:
Most jó Thisbének újra felelet
S az én játszóm kilép. A többi meg,
Mint egy vadászt sejtő, vadlúd-tömeg,
Vagy rótlábú varjak csoportja, mely
Lövés után károgva röppen el,
S széledve söpri a híg levegőt:
Úgy futnak el mind, megpillantva őt.
Én üzöm: bukdosik egymáson ált',
Ki tolvajt, ki segítséget kiált.
Így halva el érzésök, szellemök,
Az érzéketlen támad ellenök:
Megtépi túske, gally, s egy-egy darab
-- Itt köntös-ujj, ott főveg -- elmarad.
Mig őket én így kergetem agyon
S szép Pyramust változva ott hagyom:
Véletlenül ébred Titánia,
És egy számárba kell bódulnia.

OBERON

Jobban ütött ki, hogysesem gondolám.
De csöppentél az atheni szemébe
Szerelmi nedvet, mint parancsolám?

PUCK

Aludva leltem; és ott közelébe
Van a leány is (ebben sincs hiba),
Ha ébred, elsőbb azt kell látnia.

`Demetrius és Hermia jönnek`

OBERON

Állj félre: itt jön az én emberem.

PUCK

A nőszemély az, de a férfi nem.

DEMETRIUS

Ó, mért orcázod, aki úgy szeret!
Ily szóval öld megölő ellened.

HERMIA

Köszönd, ha szidlak: mást érdemlenél,
Mert félek, átkomra méltót tevék.
Ha meggyilkoltad álmában Lysandert,
S vérben bokáig vagy: gázold a tengert,
És ölj meg engem is.
Fényéhez a nap oly hű nem vala,
Mint Hermiához ő. S elillana,
Mig én aludtam? ... Inkább elhiszem,
Hogy a kerek föld átlyukad, s ezen
Keresztülbúvik az éjféli hold,
Hogy elbámul délben az ántipód.
Te gyilkolád meg; úgy van, nincs különben,
Gyilkos lehet csak ily halotti színben.

DEMETRIUS

Nem, a legyilkolt lesz inkább ilyen;
Kegyetlenséged átveré szívem,
S te, gyilkosom, te szép vagy, mint maga
Amott Venus tündöklő csillaga.

HERMIA

S hogy illik e beszéd Lysanderemre?
Add vissza, jó fiú; mondd, hol van? merre?

DEMETRIUS

Kutyáknak adnám inkább tetemét.

HERMIA

Kutya! ne bosszants, hogy szűz illemét
Áthágja nyelvem. Meggyilkoltad őt?
Ember se légy hát emberek előtt.
Ó, mondj valót ez egyszer kedvemér':
Ébren, ugy-é, ránézni sem merél,
S álmába mérted rá a hős csapást?
Egy féreg, egy kígyó se tenne mást!
Az tette, kígyó: kettősb nyelvvel a'
Sem szúr, mint a tiéd, te vipera.

DEMETRIUS

Kár így tüzelni ok nélkül, leány:
Lysander vére nem kiált reám,
Nem is tudom, hogy meghalt volna már.

HERMIA

Ó, monddsa, kérlek: jól van, ugyebár?

DEMETRIUS

S ha megsugom, mi a jutalmazás?

HERMIA

Felszabadítlak, hogy többé ne láss. --
Utált körödből most megyek tova;
Ha él, ha nem: engem ne láss soha. `(El)`

DEMETRIUS

Minek kövessem, míg így dühödik:
Jobb ittmaradnom egy kis ideig.
Búm a teherrel súlyosbnak találom,
Mellyel adós neki a bukott álmom;
Hadd rója most le, vagy csak részbeli
Kamatját is: hagyom törlesztteni. `(Lefekszik)`

OBERON

Puck, mit mivelteél! mily nagy baklövés!
Most egy igaz szerelmezt a nedű
Varázsa által megront bűvöd, és
A hű lett csalfa, nem a csalfa hű.

PUCK

Rendes dolog: hogy míg hű marad egy,
Az eskübontó milliókra megy.

OBERON

Repülj szélgyorsasággal e cserén át
Ne nyugodj, míg föl nem leled Helénát,
Szerelmi gondban ő beteg, sohajt,
Halvány szegényke, szenved annyi bajt.
Te holmi káprázattal csald elő,
Ha ez fölébred, már itt legyen ő.

PUCK

Futok, repülök; így ni, la!
Gyorsabban, mint tatár nyila. `(El)`

OBERON

Bíborszínü kis virág,
Melyet Ámor íve lőtt,
Önts szemére báj-erőt,
Hogy, ha ébred s látja őt,
Benne leljen égi nőt,
Mint ott Vénus, oly dicsőt.--
No, ha ébredsz s látod őt,
Tőle kérd a gyógyerőt.

`Puck visszajő`

PUCK

Tündér táborunk feje!
Ím Heléna, és vele
Az elvétett hű legény,
Ki szerelmet esd szegény.
Nézzük: ügye? furcsa baj:
Be bolond az ember faj!

OBERON

Állj idebb; a neszre majd,
Melyet ütnek, ébred ez.

PUCK

S kettő egy után sohajt;
E bizony jó tréfa lesz.
Nincs nekem oly mulatság
Mint az összevisszaság.

`Lysander és Heléna jönnek`

LYSANDER

Csak azt ne mondd, hogy gúnyból hódolok;
Gúny és nevetség nem hullajt könyvet;
Nézd, sírva esküszöm, s amely dolog
Könnyel fogant, gyanúba nem jöhet.
Hogy volna ez csúfság? hogy nézed annak
Őszinte zálogit igaz szavamnak?

HELÉNA

Mind többre-többre mén az álkodás.
Eskü öl esküt: ó, ördögi szentség!
Mind Hermiáé volt e fogadás:
Mérj esküt esküvel, nem lesz különbség;
Tedd serpenyőbe az enyim, s övét,
Egyforma könnyűk, mint hitvány meséd.

LYSANDER

Nem volt eszem, hogy néki esküvém.

HELÉNA

Most sincs, ha megtöröd, azt mondom én.

LYSANDER

Demetrius nem érted, érte lángol.
DEMETRIUS `(felserken)`
Helén, te nimfa, istennő, remek!
Ó, mert mihez hasonlók e szemek!
Kristály ehhez sár. Ó, és hogy dagad
E csokoló cseresznye : ajakad !
Taurus hegyormán a fehér fagyott hó,
Mit a fölszél tisztára söpre, holló
A te kezedhez. Ó, e fejdelem-
Fehér színt hagyd csókkal pecsétlenem!

HELÉNA

Széggyen! gyalázat! így rám esni mind;
Csúfot belőlem üzni terv szerint;
Ha lovag-ézés volna bennetek,
Nem hagyna ily bántalmat tennetek.
Tudom, gyűlöltök: hát gyűlölni sem
Birtok, csupán gúnyt üzve kettesen?
Volnátok férfi, mint így szemre-főre,
Tekint'nétek bizony a gyenge nőre
Miért ez eskü, bók, túlzó magaszt,
Midőn gyűlöltök szívből, tudom azt.
Vágytársak lévén Hermiát szeretni,
Vetélkedtek Helénát kinevetni.
Be hősi tett, be férfias merény,
Könnyet facsarni gúnnyal egy szegény
Leány szeméből! Tenné azt nevelt
Igy sértegetni gyöngye szűz kebelt,
Csak, mert türelmét szegni kedve telt?

LYSANDER

Nem szép, Demetrius, ne tégy ilyet;
Tudom, hogy Hermiáért ég szived,
S én tiszta szívből önként rád hagyom,
Szerelméből ami részem vágyon,
S Helénához te hagyj egész jogot,
Kit szeretek, halálig is fogok.

HELÉNA

No, ember ennyi gúnyt még nem lehellett.

DEMETRIUS

Lysander, csak maradj Hermia mellett,
Ő nem kell, s ha szerettem, vége már.
Őnála vendég volt szívem, de már
Helénájához megtért, mint haza,
Ott is marad.

LYSANDER Helén, nem igaz a!

DEMETRIUS

Meg ne hazudtold, ha nem ismered
-- Mert meglakolsz -- igaz hűségemet. --
Ott jön a kedves, ki téged szeret.

`Hermia jó`

HERMIA

Az éj, ki a szem tisztét elveszi,
Fülünk hallásra élesbbé teszi,
S amennyi részben csökkenté a látást,
A hallószervnek ad megannyi rá'dást.
Szemem, Lysander, téged nem lele,
Fülelem hangod nyomán vezérele.
De mér' hagyál ott oly gyöngédtelen?

LYSANDER

Maradhat-é, kit üz a szerelem?

HERMIA

Lysandert tőlem szerelem? Miféle?

LYSANDER

Saját szerelmem: a bájos Heléne,
Ki az éjt dicsőbben aranyozza meg,
Mint ott ama tüzes O-k, s fény szemek.
Mit jársz utánam? vagy nem érted el,
Hogy útálatból szöktem tőled el?

HERMIA

Nem, e szavad nem érzésből jövő.

HELÉNA

No lám! ez is egy összeesküvő.
Ó, értem, hárman összefogtatok,
Hogy velem ily galádul bánjatok.
Rossz Hermia, te hálátlan leány!
Együtt ezekkel fúvod a követ,
Hogy, mint csalétek, gúny-verembe csalj?
Hát mind ama közös terv, fogadott
Testvéri hűség, jól telt kedves órák,
Midőn szidtuk a gyors lábú időt,
Ha válni kelle -- mind felejtve van?
El iskolánk? az ártatlan gyerekkor?
S midőn, két művész istennő gyanánt,
Együtt teremténk túvel egy virágot,
Egy mintaképről, és egy pamlagon,
Egy dalt csicsergve, egy hangkulcs szerint,
Mintha kezünk, keblünk, elménk, szavunk
Csak egy lett volna. -- Így növénk együtt,
Mint összeforradt két cseresznye, mely
Elválva látszik, válva mégis egy;
Mint egy kocsányon termett pár bogycs;
Ránézve két test, benne szív csak egy;
Vagy mint címerben lévő két paizs,
Egy úr sajátja, egy sisak földi.
S te szétszakítnád régi szent frigyünk,
Hogy sértegetni férfiakhoz állj?
Ez nem barátság, nem leányhoz illő:
Ezért nemünk is megró, nemcsak én,
Habár csak én érzem bántalmidat.

HERMIA

Bámúlok e tüzes beszédiden;
Nem én gunyollak: úgy látszik, te engem.

HELÉNA

Hát nem te kiszletéd gúnyból reám
Lysandert, hogy szemem s arcom dicsérje?
S Demetriust, a másik kedvesed,
(Ki az imént még lábbal rugdosa)
Hogy nimfa, égi, istennő, remek
Névvel ruházzon? Mért beszél ily'et,
Ha gyűlöl engem? És mért, hogy Lysander
Tagadja lángját, mellyel keble dús
Írántad, és nekem színlel szerelmet,
Ha nem te kisztéd, ha tudtadra nincs?
Bár, mint te, oly kapós én nem vagyok,
Nincs annyi kedvesem, se oly szerencsém,
De, hogy viszonzás nélkül kell szeretnem,
Megszánnod illenék, nem gúnyolódni.

HERMIA

Nem foghatom meg, amiket beszélsz.

HELÉNA

Csak rajta hát! úgy! öltösz szent képeket

S vond félre a szád, ha háttal leszek;
Csak integessetek; szép tréfa ez,
Jól végrejátzva krónikába méltó.
Ha volna érzés, illem bennetek,
Jó mulatást; egyrészt magam hibája;
Enyhíti majd távollét, vagy halál.

LYSANDER
Várj, szép Heléna! halld mentségemet.
Szerelmem, éltem, lelkem, szép Heléna!

HELÉNA
Ez már dicső!

HERMIA   Ne gúnyold, édesem!

DEMETRIUS
Ha nem fog a késés: megtiltom `én`.

LYSANDER
Tilalmad annyi, mint kérése volt:
Fenyegetésed nem hatalmasabb,
Mint az ő léha esdeklései.
Helén, szeretlek, mondom, életemre!
S úgy esküszöm rá, hogy feláldozom
Az ellen, ki tagadná, hogy szeretlek.

DEMETRIUS
No, én azt mondom hogy jobban szeretlek.

LYSANDER
Ha mondd, állj ki, tettel bizonyítsd.

DEMETRIUS
Jer hát --

HERMIA   Lysander, mit jelentsen ez?
Odább, te szerecsen!

DEMETRIUS   Nem! nem fog ő --
Csak úgy mutatja; teszed ügye, mintha
Jönnél, de nem jössz. Gyáva hős, eredj!

LYSANDER
Bocsáss, te macska, bojtorján, te, te!
Mert úgy lerázlak, mint hitvány kigyót.

HERMIA
Mily durvaság ez? Hogy váltál ilyenné,
Kedves?

LYSANDER Kedves? odább, cirnos tatár!
Te undok gyógyszer, te gyűlölt ital!

HERMIA
Nem tréfa ez?

HELÉNA   Dehogynem; a tiéd is.

LYSANDER
Demetrius, én állok a szavamnak.

DEMETRIUS
`Kötés` jobb volna; mert lám visszatart
Gyenge kötés is; nem bízom szavadba.

LYSANDER
Mi! Hát megússem, megverjem. megöljem?
Bár gyűlölöm, csak nem bántom talán?

HERMIA
Bánthatsz-e jobban, mint gyűlöleteddel?
Gyűlölpsz! miért? Ó, jaj! mi dolog ez?
Nem Hermia vagyok? s te nem Lysander?
Rútabb se volnék tán, mint azelőtt.
Hisz még szerettél csak ez éjjel is,
Nem tréfa ez?

LYSANDER   Akár megesküszöm.
Én többé látni sem óhajtalak.
Reményt se táplálj, nincs kérdés, se kétség;

Nem tréfa, szent való, elhidd bizonynal:
Gyülöllek és Helénát szeretem.

HERMIA

Ó, jaj ! -- te szemfényvesztő! te virágmoly!
Szerелеm tolvaja te! Azért jövéл,
Hogy éjjel ellopd kedvesem szivét?

HELÉNA

Szép, szép; bizony szép! Hát nincs benned egy csöpp
Leány-szemérem, vagy tartózkodás?
Nem nyugszol, amig gyöngéd nyelvem is
Ki nem tör ellened? Te váz, te báb, te!

HERMIA

Még báb ? dehogy! Most értem a bibét:
Ő természetet hasonlítottatá
Egymással össze: hogy ő lám magas,
Ő ilyen-olyan szál derék személy,
Mig végre győzött nyurga termete. --
Azért növéл hát oly nagyot kegyében,
Mert én ily törpe, ily kicsiny vagyok?
Milyen kicsiny, te? te festett karó, he?
Milyen kicsiny, he? csak nem oly kicsiny,
Hogy fel ne érje körmöm a szemed?

HELÉNA

Kérlek, ha gúnyolódtok is, urak,
Ne hagyjatok: sosem voltam hamis
Civódni, mint ő, semmi hajlamom,
Igazi lány vagyok a gyávaságban:
Ne hagyjátok rám jőni, hogy megüssön.
S ne gondoljátok, hogy mivel kisebb,
Bírok vele.

HERMIA

Kisebb! no lám, megint.

HELÉNA

Ne bosszankodjál, édes Hermiám,
Hisz jól tudod, mindig szerettelek,
Sosem vétettem, őrzém titkaid,
Kivéve most egyszer Demetriusnak
Sugtam meg éji elszökésteket.
Ő jött utánad, én meg őutána;
De elszidott, s ijesztgetett nagyon,
Hogy megver, megtapos, sőt hogy megöl.
Most hát, ha békén hagytok, elmegyek,
Bolondságimmal, vissza Athenébe,
És nem bolyongok itt. Eresszetek:
Lám, mily bohó és együgyű vagyok.

HERMIA

No hát eredj. Ki gátol, hogy ne menj?

HELÉNA

Ez a bohó szív, amely ittmarad.

HERMIA

Lysandernél, ugy-é?

HELÉNA

Demetriusnál.

LYSANDER

Ne félj, Heléna: egy ujjal se bánt.

DEMETRIUS

Nem ám! dacára, hogy `te` pártolod.

HELÉNA

Jaj, ez nagyon gonosz, ha megharagszik,
Szilaj volt már az oskolában is.
S nagyon erős tud lenni, bár kicsiny.

HERMIA

Megint kicsiny? alacsony meg kicsiny?

Eltúritek, hogy így csúffá teszen?
Bocsássatok rá.

LYSANDER Elmenj, törpe jószág!
Te cseppnyi-csepp, te kis göcs, te parányi,
Te makkopáncs.

DEMETRIUS Be kész vagy egy olyan
Mellett, ki megveti szolgálátod.
Ne törd magad; ne szólj Heléna mellett;
Pártját se fogd, mert hogyha még iránta
Csak legkisebb szerelmet is mutatsz,
Torkodra forr.

LYSANDER No már nem csüng nyakamban.
Kövess, ha mersz; lássuk, melyőnk joga
Helénához különb: enyim? tied?

DEMETRIUS
Kövesselek? lépért tartok veled.

`Lysander és Demetrius el`

HERMIA
No, szép kisasszony! ez mind a te műved.
Csak ne osonj el.

HELÉNA Nem hiszek neked,
S gyűlölt körödben nem időzhetek.
Kezed cibálni gyorsabb, mint enyém,
De lábam hosszabb, így elfutok én. `(El)`

HERMIA
S mit mondjak erre? Csak bámulok én. `(El)`

OBERON
Ez a te munkád: mindig ily bakot lösz,
Vagy készakarva is dévajkodom.

PUCK
Árnyak királya, hidd meg, tévedés.
Nem azt mondád-e, hogy megismerem
Athéni öltözetrül emberem?
És annyiban nem jártam el hibásan,
Hogy átheni szemére hullt varázsam;
És annyiban még jó, hogy így esett,
Mert e kocódás furcsa egy eset.

OBERON
Most viadalra helyet nézni járnak:
Vess hát, Robin; az éjre felleg-árnyat;
A csillagos menny boltját vastagon
Fedd barna köddel, mint az Acheron,
Vezesd tévútra úgy e két konok
Szerelmest, hogy veszítsenek nyomot.
S majd a Lysander hangját vedd elő,
Bosszantsd Demetriust, míg tűzbe jő;
Majd mint Demetrius, szórj szitkokat,
Csald messzi egymástól az ifjakat,
Mig homlokukra, verdő szárnyon, ólom
Lábbal csúsz a halált utánzó álom:
Akkor Lysandernek facsard szemébe
Ezt a füvet: van oly erő levébe,
Hogy róla minden bűbáj tűnni fog
S a szemgolyó szokott fénnel forog.
Ha ébrednek, mind e visszavonás
Álom legyen csak, meddő látomás.
És Athenébe visszatérjenek,
Halálig tartó frigyben éljenek.
Mig ebbe' jársz, én elkérem, megyek,

Királynémtől az indus gyermeket;
Szemét az ocsmány bú alól feloldom,
S szent lesz a békesség, a régi módon.

PUCK

Uram, siessünk; ím gyorsan szegik
Az éj sárkányi a föld fellegit;
Im Aurora követje már közelget,
Fényes világa minden kósza lelket
A cinterembe úz; s a kárhozottak
Kik átalút- s folyamsírban nyugodtak,
Mind féregágyba visszamentenek,
Hogy a napfény ne lássa szégyenek,
Mely napvilágról önkint számüzé
S örökre az éj árnyai közé.

OBERON

De mi nemesebb szellemek vagyunk,
Mert én a Hajnal kedvesével is
Gyakran vadászva járom a pagonyt,
Míg napkelet kapúja lángot ont,
S tengerre tárva ékes szárnyait,
Aranyá festi Zöld hullámait.
Te mindazáltal ne időzz, siess,
Hogy virradatra készen itt lehess. `(El)`

PUCK

Fel s alá, fel s alá,
Hordom őket fel s alá;
Falú, város fél, ha lát;
Goblin, hurcold fel s alá!
Itt jó egyik.

`Lysander jó`

LYSANDER

Hol vagy, Demetrius, te büszke? szólj!

PUCK

Itt, itt gazember! készen. Hát te hol?

LYSANDER

Megyek, no!

PUCK

Jer hát; víni jobb e hely

S egyenlőbb.

`Lysander a hang után el. Demetrius jó`

DEMETRIUS

Hé! Lysander! hát felelj.

Te nyúl, te gyáva! elszöktél ugye?

Hová rejtéd a bőröd? Itt vagy-e?

PUCK

Te gyáva szájhős! teli kérkeded
A bokrokat s a csillagos eget:
S nem mersz kiállni? jer, gaz fattyuja!
Vesszőre várlak: mert hitvány pulya,
Ki fegyvert vonna rád.

DEMETRIUS

Ott vagy? megállj!

PUCK

Kövesd a hangom: víni jobb e táj.

`Demetrius és Puck el. Lysander visszajő`

LYSANDER

Ő fut előlem, mégis ő dacol,
Amerre hí, megyek, s nincs ott sehol.

A gazfi gyorsabb lábú, mint magam,
Váltig futottam, de ő meg rohan;
El is buktam: sötét van, zord a hely;
Lenyugszom. Áldott napvilág, jövel. `(Lefekszik)`
Csak egyszer lássam szürke fényedet:
Majd megtalálom, hogy megemleget. `(Elalszik)`

`Puck és Demetrius visszajő`

PUCK

Ha! ha! ha! nyúlszívű; lám elmaradsz!

DEMETRIUS

Várj meg, ha mersz, no! de jól tudom azt,
Csak bújsz előlem, zugról zugra mész,
S nem mersz megállni, hogy szemembe nézz.
No, merre vagy hát?

PUCK

Itt la: ide gyer!

DEMETRIUS

Nem; mert bolondítsz. De nem viszed el:
Csak én szemedbe lássak napvilágon!
Most menj dolgozdra. Szörnyü bágyadtságom
E gyepre hosszan nyúlni kényszerít.
Várj el, mihelyt a napfény közelít. `(Lefekszik s elalszik)`

`Heléna jó`

HELÉNA

Ó, terhes éj! hosszú, unalmas éj!
Rövidülj már; s te, reggel, hozz vigaszt,
Hogy hazatérjek a nap fényinél
Ezektől, kiket köröm úgy riaszt.
S te, ki nem mindig futsz a bú szemétől,
Ó, vonj el, álom, a magam körétől.

`Elalszik`

PUCK

Még csak három? Egy híján
Kétszer kettő férfi, lány,
Jön az is, de halovány.
Ámor úrfi nagy zshivány,
Tőle ily bolond a lány.

`Hermia jó`

HERMIA

Soha ily aléltság! ennyi leverő!
Megtépve tüskén, ázva harmaton:
Nem járni, bennem csúszni sincs erő;
Lábam nem oly gyors, mint kívánatom.
Virradtig itten egyet pihenek.
Ég, óvd Lysandert, ha megküzdnek! `(Lefekszik)`

PUCK

Úgy, úgy,
Jól aludj:
Hadd kenem
Szerelem-
Vert szemedre
Gyógyszerem.

` ( A nedvet Lysander szemébe facsarva )`

Ha ébredsz,
Érezz
Nagy gyönyört
A gyülölt
Régi kedves bájain.
Édes álm elmúltával
Teljesüljön a nótával:
"Kiki a maga párjával";
Jancsi Pannit nyerje meg,
Zsák a foltját lelje meg;
Hím a nöstényt vigye haza,
S ne legyen panasza.

`Puck el. Lysander, Demetrius stb. alva maradnak`

NEGYEDIK FELVONÁS

I. SZÍN

`Ugyanott
Titánia és Zuboly jó, tündér-kísérettel;
hátul Oberon láthatatlanul`

TITÁNIA

Jer, ülj le mellém e virágpadon,
Én kedves orcád majd simogatom
És pézsmarózsát tűzdelek hajadba,
Szép nagy fülednek csókra csókot adva.

ZUBOLY

Hol van Babvirág ?

BABVIRÁG

Tessék.

ZUBOLY

Vakard a fejem, Babvirág. -- Hol van moszió Pókháló?

PÓKHÁLÓ

Tessék.

ZUBOLY

Moszió Pókháló; édes moszió, vegye a fegyverét s öljön le nekem egy
vöröscombú poszméhet valami bogáncskóró tetején; aztán, édes moszió,
hozza ide nekem a limpes-lompos mézet. De ne törje magát nagyon,
moszió;

és vigyázzon, moszió, hogy a lépet se törje ám el; sajnálnám, ha
bekeverné magát a mézzel, signor. -- Hol van moszió Mustármag?

MUSTÁRMAG

Tessék:

ZUBOLY

Adja az öklét; moszió Mustármag. Kérem, ne cerimóniázzon, édes moszió.

MUSTÁRMAG

Mit tetszik parancsolni?

ZUBOLY

Semmit, édes moszió, csak hogy segítsen Pókháló úrfinak kaparni.
Borbélyhoz kell mennem, moszió; mert úgy sejtem, rettentő szőrös a
pofám, pedig én oly csiklandós számár vagyok, hogy mihelyt a szakállam
viszket, mindjárt vakarnom kell.

TITÁNIA

Nem óhajtasz zenét, édes galambom?

ZUBOLY

Nagyon zenére termett fülem van: hadd szóljon hát a doromb!

TITÁNIA

Vagy, édesem, nem ennél valamit?

ZUBOLY

De biz igen, egy mérce abrakot; valami jó száraz zabot megropogtatnék.
Úgy veszem észre, nagy étvágyam volna egy kötél szénára; csak nincs
párja a jó édes szénának.

TITÁNIA

Kalandor szellemim közül egyet
Elküldök új dióért az evethez.

ZUBOLY

Jobban esnék egy vagy két marok száraz bükköny. De kérem, hagyja meg
a cselédinek, senki se háborgasson: nagy expozíciót érzek az alvásra.

TITÁNIA

Aludj hát, én meg karjaimba fonlak.
Tündérim el, el mind! ki merre lát.
Ekkép szövődik a lonc, a folyondár
Gyöngéden össze; így gyűrűzi a
Szil kérges ujjait a nő-borostyán.
Ó, hogy szeretlek! ó, hogy olvadok!

`Elalusznak. Puck jó`

OBERON `(kilép)`

Itt vagy, Robin? Ládd, ládd, be gyönyörű!
Már szánni kezdem örült kínjait;
Imént a sűrűben előtaláltam,
E csúf bolondnak szedve illatot:
Megtámadám és összekoccanánk,
Mert éppen akkor tűze friss, szagos
Virágfüzért bozontos üstökére;
S mely másszor a bimbókon keleti
Gyöngyszem gyanánt duzzadva áll, a harmat,
Az most a gyöngye kis virág szemén
Mint könnyü rezge, a szégyen miatt.
Midőn kedvemre jól lekorholám,
S ő szép szavakkal engesztelve kért,
Én sürgetém a váltott gyermeket;
Id'adta mindjár' és el is vitette
Szellemlakomba gyors tündériverel.
Most, a fiú enyim levén, szemérről
E csúnya rontást én is elveszem;
Te meg, fiam, Puck, ez athénei
Fejéről vond le azt a furcsa bőrt,
Hogy, ha fölébred, mint a többiek,
Hadd térjen ő is Athenébe meg,
S ne jusson e kaland eszébe, csak
Mint egy rossz álom zaklatásai.
De már feloldom a tündérkirálynét.
Légy, minő vagy, kedvesem!
Láss, mikép látsz rendesen.
Diána füve Ámor virágát
Győzze le tüstént, rontsa varázsát.
Ébredj, királyném, szép Titánia!

TITÁNIA

Ó, milyen álmok! kedves Oberon:
Mintha számárba lettem vón' szerelmes.

OBERON

Ott fekszik a hű.

TITÁNIA De hogy eshetett ez?

Mily undorodva néz most rá szemem!

OBERON

Csak csendesen ! -- Vedd le a főt, Robin.

Zenét, királyné, mely jobban leverje

A rendes álmnál érzéseket.

TITÁNIA

Zenét! Zendüljön altató zeném!

PUCK

Ha ébredsz, pislogj a magad szamar szemén.

OBERON

Zenét! -- Királyném, fogd kezem s jövel:

A föld, melyen alusznak, ringjon el.

Most a szivesség köztünk újra kel,

S holnap, ha Theseus nászt ünnepel,

Éjfélkor ott legyünk, s vig táncra fel!

Áldást, szerencsét rájuk adni kell.

Im e szerelmes két pár hú kebel

Hős Theseusszal szintén összekel.

PUCK

Szellemek királya! halld:

Hallom a pacsirta-dalt.

OBERON

Úgy, királyném, szaporán

Lebbenünk az éj után,

Kerüljük a földgolyót,

Sebesebben, mint a hold.

TITÁNIA

Jer, királyom; s szállva majd

Fejtsd meg ezt az éji bajt:

Alva hogy juték ide,

E halandók közibe?

`Mind el

Kürtharsogás

Theseus, Hippolyta, Egéus, kíséret jőnek`

THESEUS

Menjen, az erdészt hívja valaki.

Bevégezők e hajnal ünnepét

S minthogy korán van és elég idő,

Hadd hallja mátkám az ebek zenéjét. --

Le kell nyaklózni a völgyben nyugotra.--

Hívjátok, mondom, a vadászt hamar. --

Mi, szép királyném, a tetőre hágunk

S hallgatjuk a zenélő zürzavart,

Mit a visszhang s kutyáim serge tart.

HIPPOLYTA

Ott voltam egyszer Cadmus- s Herculessel,

Midőn medvét hajtottak spártai

Ebekkel Creta erdein: sosem

Hallottam oly szép hősi zajt: az erdők,

A lég, a forrás, minden ott körül

Oly zengő zürzavart, oly méla dörgést.

THESEUS

Az én kutyám is mind spártai faj,

Lefüggő száju, sárga mind; s fülökkel

Lesöprik a fűről a harmatot;

Leppentyüik mint a thessal bikái

Lassúk futásra, de szájuk harang:

Alább-alább mind. Úgy, hogy összezengőbb

Vonítást kültre nem hallott soha
Se Creta, Sparta, sem Thessalia;
Itélj, ha hallod. -- Ej, miféle nimfák?

EGÉUS

Uram, ez itt az én leányom, alva,
Amaz Heléna, ősz Nedár leánya:
Csudálkozom, hol járnak itt rakáson.

THESEUS

Úgy lesz, korán fölkeltek, nézni május
Ez ünnepét, s meghallva szándokom,
Előre jöttek, itt üdvözleni. --
De szólj, Egéus, nem ma van kitűzve
Hogy válaszát kimondja Hermia?

EGÉUS

Ma van, kegyelmes úr.

THESEUS

Jöjjön vadásznép, és kürtölje fel.

                                  `Kivül kürtszó és zaj
Demetrius, Lysander, Hermia és Heléna felriadnak`

THESEUS

No, jó reggelt, fiúk. Bálint-nap elmúlt:
S még csak most párosodnak e rigók?

LYSANDER

Uram, bocsánat!

                                  `Térdre esnek`

THESEUS

                                  Kérem, álljatok fel.
Tudom, vetélytársak valátok együtt:
Hogy a csudába hát e szép barátság?
Hogyan fér össze gyűlölet s vetély,
Hogy együtt hálnak és egyik se fél?

LYSANDER

Uram, zavartan, félálomba, fél-
Imette szólok: egy lelke hite!
De nem tudom, hogyan jövök ide;
Úgy gondolom (hazudni nem szeretnék,
Úgy van -- hogy is van? már emlékezem),
Én Hermiával szöktem e ligetbe,
Hogy Athenéből oly vidékre fussunk,
Hol az athéni törvény szigora --

EGÉUS

Elég! elég! Uram, hallottad ezt!
Törvényt kívánok, törvényt a fejére.
Szökni akartak, lásd, Demetrius,
Igy téged, engem is megrablani,
Téged arádtól és engem szavamtól,
Adott szavamtól, hogy lányom tiéd.

DEMETRIUS

Uram, Heléna megmondá nekem
Szándékukat s hogy e ligetbe szöktek;
És én követtem őket dühösen,
Engem pedig szerelmes szép Heléna.
De jó uram, nem t'om mi csoda által
(Mert csoda volt); szerelmem Hermiához
Mint hó elolvadt, s most olyan nekem,
Mint holmi játékszer emléke, mely
Kicsiny koromban vágyam célja volt;
Most minden érzés, hú erély, szivemben,

Szememnek tárgya s minden gyönyöre
Csupán Heléna. Ó volt jegyesem,
Mielőtt csak láttam volna Hermiát:
De megvetém e tápot, mint beteg;
Gyógyulva megjött a természetes
Íz; most kívánom, érzem, jól esik,
S hozzá örökre hú is maradok.

THESEUS

Jó sors hozott így össze, hú szivek,
De majd beszéltek erről többet is. --
Egéus, én megmásítom szavad,
Mert még ma e két pár, együtt velünk,
Oltár előtt örökre egyesül.
S minthogy a reggel java elhaladt
A célbavett vadászat elmarad.
Jerünk Athénbe vissza, édesem,
Hármas menyegzőt ülni fényesen. --
Jer, Hippolyta.

`Theseus, Hippolyta, Egéus, kíséret el`

DEMETRIUS

Előttem ez mind elfut, összefoly,
Mint felhővé mosódó messzi helység.

HERMIA

Nekem meg olyan, mintha két szemem
Kettőzve látna mindent.

HELÉNA

Nékem is:

Meg mintha kincset leltem volna, mely
Enyém is, mégsem az: Demetriust.

DEMETRIUS

De hát ébren vagyunk? tudjátok azt?
Úgy rémlik, egyre alszunk, álmodunk.
Vagy itt volt és hívott a fejdelem?

HERMIA

Itt ám, atyám is.

HELÉNA

Meg Hippolyta.

LYSANDER

S azt hagyta: menjünk oltárhoz velök.

DEMETRIUS

Úgy hát nem álmodunk. Jerünk utána;
Majd elbeszéljük álmunkat menet.

`El mind. Zuboly fölébred`

ZUBOLY

Aztán, ha végszavam következik, hívjatok, s jelenek: a legközelebbi
így van: "Szépséges Pyramus." -- Hé! ha! hó! -- Vackor Péter! Dudás,
a fúvó-foldozó! Orrondi, az üstfoldozó! Ösztövér! -- Isten engem! most
elszöktek, itt hagytak alva. Rettentő különös látásom volt. Azt
álmodtam, hogy ész legyen, aki megmondja, micsoda álom volt az: az ember
csupa sült szamár, ha azt az álmot meg akarja fejteni. Úgy tetszik,
mintha én, izé -- nincs élő teremtés, aki megmondhassa, mi voltam én.

Úgy

tetszik, mintha ... mintha nekem, izé -- de az ember futóbolond, ha meg
akarja mondani, mim volt nekem. Ember szeme nem hallott olyat, ember
füle nem látott olyat, ember keze nem képes azt ízlelni, se nyelve
felfogni, se szíve kimondani, milyet álmodtam én. Rábeszélem Vackort,
csináljon egy nótát erről az álomról; e legyen a címe: `Zuboly álma`,
mert még most is zubog a fülem belé; s eldallom egyik jelenet végén a

fejedelem előtt: vagy talán, hogy annál tetszősb legyen, Thisbe halálán fúvom el. `(El)`

2. SZÍN

`Athén. Szoba Vackor lakásán.
Vackor, Dudás, Orrondi, Ösztövér jönnek`

VACKOR

Küldtetek Zubolyékhoz? Hazakerült már?

ÖSZTÖVÉR

Híre-hamva sincs. Kétségkívül transportálták.

DUDÁS

Ha meg nem jó, vége a darabnak. Sose megy el; ugye nem?

VACKOR

Lehetetlen; egész Athénben nincs ember, ki Pyramust eljátssza, csak ő.

DUDÁS

Úgy van; egyedül neki van legtöbb esze minden athéni kézműves közt.

VACKOR

Meg a legderekből személye is hozzá; kellemes hangra nézve pedig valóságos musta.

DUDÁS

Akarnád mondani, `mustra`: hisz a musta, isten akárhova tegye!
csizmadia-jószág.

`Gyalu jó`

GYALU

Urak, a fejedelem most jó a templomból, s vele együtt még két vagy három

úri pár is kelt össze. Ha komédiánk elsül, a fejünk se fáj többé.

DUDÁS

Szegény buksi Zuboly! Oda a tíz garas napidíj élethosszant!
mert sose kerülte volna el a tíz garas napidíjat; itt a nyakam,
hogy a fejedelem megadta volna neki a tíz garas napidíjat
egy Pyramusért, vagy semmi.

`Zuboly jó`

ZUBOLY

Hol vannak a pimaszok? hol vannak a nyúlszívűek?

VACKOR

Zuboly! -- Ó, szívemelő nap! ó, áldott óra!

ZUBOLY

Uraim, csodát beszélek; de ne kérjétek, mit, mert ne legyek becsületes athéni ember, ha megmondom. Különböznél előadok mindent, úgy, ahogy történt.

VACKOR

Halljuk hát, kedves Zuboly!

ZUBOLY

Tőlem ugyan egy szót se. Csupán annyit akarok mondani, hogy a fejedelem megebédelt. Rajta, szedni-vedni holmitokat! jó madzagot szakállaitokra; új galandot cipőitekre; aztán, egy-kettő! a palotához; ki-ki fussa át a szerepét; mert egy szó mint száz, a darab el van fogadva. Thisbe

mindenesetre tisztát vegyen; aki pedig az oroszánt játssza, le ne találja vágni a körmét, hadd lógjon ki az oroszán körme gyanánt. No meg aztán, színész barátim, ne egyetek se vöröshagymát, se fokhagymát, hogy kellemes legyen a leheletünk, akkor bizonyára megdicsérnek, hogy kellemes a komédia. De szót se többet: el, el!

`Mind el`

ÖTÖDIK FELVONÁS

I. SZÍN

`Athén. Terem Theseur palotájában.
Theseus, Hippolyta, Philostratek, urak és kísérek jönnek`

HIPPOLYTA

Csodát beszélnek e szerelmesek.

THESEUS

Csodát, de nem valót: én nem hiszem
Ez agg meséket s tündér babonát.
Bolond s szerelmes oly fővő agyú
S ábrázó képzetű, hogy olyat is lát,
Mit józan ész felfogni képtelen.
Az örült, a szerelmes, a poéta
Mind csupa képzelet: az egyike
Több ördögöt lát, mint pokolba férne;
Ez a bolond; nem másképp a szerelmes:
Cigánynőből is Helenát csinál;
Szent örületben a költő szeme
Földről az égre, égből földre villan,
S mig ismeretlen dolgok vázait
Megtettesíti képzeletje, tolla
A légi semmit állandó alakkal,
Lakhellyel és névvel ruházza fel.
A képzelődés oly játékot űz,
Hogy, ha öröme gyullad a kebel,
Megtettesíti ez öröm okát;
Vagy képzeletben, éjjel megijedve,
Mily könnyen lesz egy-egy bokorbul medve?

HIPPOLYTA

De amint elbeszéli e kalandot,
S mily változáson ment érzelmök át,
Több az, mint pusztá játszi képzelet,
S biztos valóvá nő ki az egész;
Mindenesetre különös, csodás.

THESEUS

Itt jönnek éppen víg kedvvel s örömmel.

`Lysander, Demetrius, Hermia és Heléna jönnek`

Vígan, barátim! vígság, szerelem
Környezze szívetek.

LYSANDER Több várja minden

Fejdelmi lépted, ágyad, asztalod!

THESEUS

Lássuk: mi lesz ma, tánc, vagy álcajáték,
E három óra évhosszát előlni
Az estebéd meg a fekvés között?
Hol a fejedelmi ünnep-rendező?
Mi van bohóság? Nincsen színdarab,
Egy óra kínját megenyhíteni?
Hol van Philostrat?

PHILOSTRAT Im! kegyelmes úr.

THESEUS

No, hát miféle tréfád van ma este?
Zenéd, vagy álcád? Szólj! Hogy csalni meg
A lomha estét mulatság nekül?

PHILOSTRAT

Im az időtöltések címsora:

Válaszd ki, fönség, mit kívánsz elébb. `(Papírt nyújt)`

THESEUS `(olvas)`

"A centaurok csatája; hárfá mellett
Éneklő egy athéni eunuch."

Nem kell: el is beszéltem már arámnak,
Dicsőítvén bátyámat, Herculest.

"A részeg bacchász-asszonyok dühe
Midőn széttépik a thrák énekest."

Ez régi nóta, már akkor dalolták,
Hogy én először Thébét megvevém.

"A hármás-három Múza, a minap
Koldulva elhalt Tudományt kesergeti."

Afféle gúnyvers, csípős, kritikus lesz,
Nem a mi vidám nászunkhoz való.

"Unalmas kurta színmű: Pyramus
És Thisbe; szörnyű víg tragédia."

Tragédia s víg! kurta és unalmas!
Az annyi, mint tüzes jég, barna hó.

Hogy fér meg együtt e megférhetetlen?

PHILOSTRAT

Uram, vagy tíz szó az egész darab,
Rövidnek már rövidebb nem lehet;
De még tíz szóval is hosszú nagyon,
Ezért unalmas; mert egész darabban
Nincs egy helyes szó, egy illő szerep.
Szomorújáték is, fejdelem, mivel
Magát leszúrja benne Pyramus.
Láttam a próbán, s meg kell vallanom,
Könnyes szemekkel: de vígabb könyűt
Sosem facsart még jóízű kacaj.

THESEUS

Mik a szereplők?

PHILOSTRAT

Kérges tenyerű

Munkások Athenében, kik előbb
Észbéli munkát nem tettek soha,
S rövid elméjük most agyoncsigázák
E színdarabbal, nászod ünnepére.

THESEUS

De úgy megnézzük.

PHILOSTRAT

Nem, felséges úr!

Nem érdemes; én végighallgatám,
Semmit sem és az, semmit a világon,
Hacsak kínjokba nem gyönyörködöl,
Mint eltanulák s gyötrék magokat
Szolgálatodra.

THESEUS

Már meghallgatom:

Mert semmi áldozat nem helytelen,

Ha együgyű sziv nyújtja s hódolat.
Menj, hívd be; fogjunk helyet, asszonyim.

`Philostrat el`

HIPPOLYTA

Én szánva nézem a verdő nyomort
S szolgálatában megszakadt hűséget.

THESEUS

Olyat nem is fogsz látni, édesem.

HIPPOLYTA

Azt mondja, semmit nem tudnak, de semmit.

THESEUS

Annál nemesb e semmit jól fogadnunk.
Fölvenni, amit ők elejtenek:
S mi a szegény hűségtől nem telik,
Kegy-számba tudni azt, nem érdemül.
Amerre jártam, sok tudós nagy ember
Kigondolt üdvözléssel jött elém;
Sápadni láttam őket és remegni,
Pontot csinálni mondat közepén,
Gyakorlott szájjal, félsz miatt, hebegni
És végre némán abbahagyni -- nem
Köszöntve engem. Hidd el, édesem,
Hogy mégis üdvözölt e hallgatás,
Mert a szerényen rettegő alázat
Jobb szónok énelőttem, mint kereplő
Nyelvével a tolárd ékesbeszéd.
A szótlan együgyűség, szeretet,
Sokat mond nékem, bárha keveset.

`Philostrat jó`

PHILOSTRAT

Fönség! ha tetszik, itt van a prológ.

THESEUS

Jöjjön be.

`Harsonák
A Prológ jó`

PROLÓG

"Ha nem tetszünk, nincs más kívánatunk.
"Ne véld, uram, hogy jöttünk sérteni,
"Csak kimutatni. Jó akaratunk
"Ezen végcéllal fogjuk kezdeni.
"Tekintse fönség, hogy célunk elérve,
"Magas tetszése lévén jutalom,
"Az nem sok. Amit tehetünk kedvére,
"Nem tesszük. Azért, hogy szállja unalom.
"Készen a játszók; mindjárt kezdik el,
"S megtudja minden, amit tudni kell."

THESEUS

Nem ponton áll meg a jámbor sehol.

LYSANDER

Úgy nyargalá meg prológusát, mint egy szilaj csikót: nem bírta megállítani. Jó tanulság ez, fönséges úr, nem elég csak beszélni, helyesen is kell.

HIPPOLYTA

Valóban, úgy játszott prológusán, mint fuvolán a gyermek: hangot birt adni, de dallamot nem.

THESEUS

Egy összebomlott lánc volt e beszéd,
Minden szem összefügg, mégis zavart. --
Mi lesz most?

`Pyramus, Thisbe, Fal, Holdvilág, Oroszlán jőnek
mint néma csoportozat`

PROLÓG

"Nagysádtok e dolgon csudálkozhat nagyon,
"Míg kiderül minden, ami rejtve vagyon.
"Ez ifju Pyramus, bárki megtudhatja
"És e szép leányzó Thisbe, nem tagadja.
"Ez a sáros, meszes férfiu fal légyen,
"Mely a szeretőket választja irégyen,
"Melynek hasadékán két szerető szája
"Suttogott örömmel, senki ne csudálja.
"Ez, akinél lámpás, bokor van és kutya,
"A holdat jelenti; mert mindenki tudja,
"Holdvilágon összejöni nem rettegtek;
"Az Ninus sirjához találkozót tettek.
"Ez ocsmány bestia, név szerint oroszlán,
"Az elébb jött Thisbét, ottan kalandozván,
"Megriasztá, vagyis majd holtra ijeszté;
"Futtában szegény a kendőjét elveszté;
"Melyet összetépvén annak véres szája,
"Imhol jó Pyramus deli szép formája.
"Hú Thisbe kendőjét ott leli vérében,
"Mártja kemény kardját kínos kebelében.
"Egy eperfa alatt szegény Thisbe várta,
"Tört von az is, meghal. Ami vagyon hátra,
"Azt oroszlán, hold, fal, és a két szeretők
"Elmondják bővebben, mert ittmaradnak ők."

`Prológ, Pyramus, Thisbe, Oroszlán, Holdvilág el`

THESEUS

Csodák csodája lesz, ha az oroszlán
Megszólal.

DEMETRIUS Ne csodáld, uram: miért ne
Ez egy oroszlán, míg oly sok számár?

FAL

"Ez komédiának úgy kívánja rendi,
"Hogy én legyek a fal, bizonyos Orrondi;
"Mégpedig e falat úgy képzelni tessék,
"Hogy azon egy nyílás, vagy repedés essék,
"Melyen is keresztül Pyramus meg Thisbe,
"Az két hív szerető susogának ki s be.
"E habarcs, e malter, e téglá mutatja,
"Hogy én vagyok a fal: nyelvem se tagadja,
"S íme, az hasadék jobb és bal kezemen,
"Suttoghatnak által szeretők amelyen."

THESEUS

Ki várna többet sártól meg polyvától?

DEMETRIUS

Ez a legelmésh közfal, fenség, melyet valaha beszélni hallottam.

THESEUS

Pyramus közelít a falhoz: csendesség!

`Pyramus jó`

PYRAMUS

"Ó, mogorva gyász éj! hogy feketébb sincsen!
"Ó, éj, ki mindig vagy, mikor nappal nincsen!
"Ó, éj! iszonyú éj! Ó, ja-ja-jaj! Héj, be
"Félek, hogy Thisbének nem jutok eszébe! --
"És te, ó, fal! ó, fal! drága kedves válasz!
"Mely az ő telekjök s a mienk közt állasz;
"Ó, fal! ó, te kedves, mindennél drágább fal!
"Mutass egy repedést, hogy pislantok által.

`Fal kiterjeszti az ujjait`

"Köszönöm! Jupiter áldjon, fal barátom!
"Hah de ni, mit látok? Thisbémet nem látom!
"Megcsaltál, gonosz fal! semmi jót nem látok:
"No hát minden köved verje meg az átok!"

THESEUS

Úgy gondolom, a fal, mint érző lény, visszaszidhatná.

PYRAMUS

Nem ott! uram; nem szabad neki. -- "Meg az átok" Thisbe végszava, most mindjárt jelenése lesz, én pedig lesem a falon. No lám! rittig, ahogy mondtam. Ahol jön ni!

`Thisbe jó`

THISBE

"Ó, fal, te ki gyakran hallád panaszomat,
"Hogy elzárod tőlem szép Pyramusomat:
"Kövedhez, amelyet sár fog össze s polyva!"

PYRAMUS

"Minő hangot látok! hadd pislogok is be:
"Nem hallom-e ott meg Thisbe arcát. -- Thisbe !"

THISBE

"Te vagy, édes rózsám? Úgy gondolom innét."

PYRAMUS

"Gondolj, amit akarsz, hozzám van szerencséd;
"S valamint Limander, szeretlek oly nagyon."

THISBE

"Én is mint Heléna, míg sors nem üt agyon."

PYRAMUS

"Cofalus Procrushoz nem olyan hű, mint én."

THISBE

"Mint Cofalust Procrus, úgy szeretlek szintén."

PYRAMUS

"Ó, hát adj egy csókot ezen a rossz falon!"

THISBE

"De nem éri ajkad, csak a meszet nyalom."

PYRAMUS

"Tudod mit? Gyerünk ki az Nina sírjához."

THISBE

"Élek, halok! várj el a nagy eperfához."

FAL

"Eszerint a falnak nincs több mondókája,
"S így a fal, mármint én, elmehet dolgára."

`Fal, Pyramus és Thisbe el`

THESEUS

Most hát a két szomszéd közötti válaszfal leomlott.

DEMETRIUS

Mi haszna, fönség, ha a fal még azután is tud hallgatózni?

HIPPOLYTA

Sose hallottam ily ostoba silányságot.

THESEUS

Az effélének a legjava is csak árnyék, s a legrossza nem rosszabb, ha képzelődés pótolja.

HIPPOLYTA

Csakhogy a mi képzelődésünk ám, nem az övék.

THESEUS

Ha mi rosszabbat nem képzelünk róluk, mint ők magukról, úgy ők nagyon jeles férfiak. Itt jön két nemes barom, egy hold és egy oroszlán.

`Oroszlán, Holdvilág jönnek`

OROSZLÁN

"Asszonyaim, kiknek gyöngé szive retteg,
"Ha egy egér cincog, egy pici szörnyeteg,
"Gondolom, reszketnek most vacogó foggal,
"Mert egy vad oroszlán bög veszett haraggal.
"De Gyalu vagyok én, az asztalos, íme!
"Nem vad oroszlánnak nősténye, se híme:
"Mert ha én most élő oroszlánná válnék,
"Baj volna, mit uccse! magam is sajnálnék."

THESEUS

Igen nyájas bestia és jó lelkiösmeretű.

DEMETRIUS

LYSANDER

Ez az oroszlán, bátorságra nézve, igazi róka.

THESEUS

Az ám; szerénységre pedig liba.

DEMETRIUS

Nem áll, fenséges úr; mert bátorsága nem emeli szerénységét, márpedig a róka elemeli a libát.

THESEUS

De bizony szerénysége sem emeli bátorságát, valamint a liba sem emeli el a rókát. Hagyjuk abba; bízzuk szerénységére, s halljuk a holdat.

HOLDVILÁG

"A kétszarvú holdat e lámpás jelenti;"

DEMETRIUS

Úgy hát szarvainak a homlokán kellene lenni.

THESEUS

De nem újhold; szarvai látatlanok ottan körül.

HOLDVILÁG

"A kétszarvú holdat e lámpás jelenti;
"Én holdbeli ember vagyok, egyéb senki."

THESEUS

Ez a legnagyobb hiba valamennyi közt. Az embert a lámpába kellene dugni;

különbén hogy lehet holdbeli ember?

DEMETRIUS

Nem mer belebújni a gyertyától; mert lám, csupa füstölő kanóc.

HIPPOLYTA

Be únom ezt a holdat; bárcsak változnék már!

THESEUS

Szegény elmevilága mutatja, hogy már fogytán van; de csupa udvariasságból is be kell várnunk, míg elapad.

LYSANDER

Tovább, Hold!

HOLDVILÁG

Nincs egyéb mondanivalóm, csak hogy ez a lámpás a hold; én a holdbeli ember vagyok; ez a túskebokor az én bokrom; ez a kutya az én kutyám.

DEMETRIUS

No hát mindennek a lámpásban kellene lenni, mert mindezek a holdban vannak. De csendesség! Ihol jó Thisbe.

`Thisbe jó`

THISBE

"Ez a Nina sírja. -- De hol az én rózsám?"

OROSZLÁN

"Ó-ó."

`Oroszlán ordít, Thisbe elfut`

DEMETRIUS

Helyes a bögés, Oroszlán!

THESEUS

Helyes az elfutás, Thisbe!

HIPPOLYTA

Helyes a világítás, Hold! -- Igazán, a hold igen kedvesen süt.

`Oroszlán összetépi Thisbe fátyolát s el`

THESEUS

Helyes a tépés, Oroszlán!

DEMETRIUS

Aztán jöve Pyramus.

LYSANDER

És elinalt az oroszlán.

`Pyramus jó`

PYRAMUS

"Köszönöm, kedves hold, napsugáraidat.

"Köszönöm, hold, tisztán fénylő világodat,

"Hogy kegyed tündöklő aranyozott árja

"Hú Thisbe személyét szemem elé tárja.

"De hó! mi baj!

"De nézd, mi jaj!

"Mi szörnyü fájdalom!

"Szem, látod ezt?

"Még sem meredsz?

"Ó, kincsem, angyalom!

"Kendőd lehullt:

"Hah! vérbe fúlt?

"Ti fúriák, jövel!

"Ó, végzet! sors!

"Ölj, vágj, taposs;

"Rontsd, zúzd, oltsd éltem el!"

E fájdalom, meg egy kedvesünk halála akárkit is szomorúvá tenne.

HIPPOLYTA

Vesszek el, ha nem szánom az istenadtát.

PYRAMUS

"Ó, természet! hogy is szültél oroszleánt,

"Mely így csúffá tegye a legszebb szép leányt,

"Ki szebb, mint amennyi -- azaz már csak vala --

"Élt, szeretett, bájolt, kacsintott valaha.

"Hullj könny! szakadj!

"S te kard, akadj

"Pyram' keblébe, így!

"Itt balra, hol

"A szív dobol.

"Meghalok: így, így, így.

"Már meghalék,

"Elpatkolék!

"Lelkem az égbe száll;
"Aludj ki, nyelv!
"Hold, fuss, el, el!
"Hal -- ál! hal -- ál! -- hal -- ál!" `(Meghal)`

`Holdvilág el`

THESEUS

Nem hal-áll, hanem ember-áll, mert emberül megállá a sarat.

LYSANDER

Nem is ember áll, mert meghalt és így eldőlt.

DEMETRIUS

De egy seborvos még feltámaszthatja, s akkor kisül, hogy számár áll.

HIPPOLYTA

De minek megy el a holdvilág, mielőtt Thisbe visszajőne s keresné kedvesét?

THESEUS

Megtalálhatja csillagfényénél is. Itt jön már; az ő keserve bevégzi a darabot.

`Thisbe jó`

HIPPOLYTA

Egy ilyen Pyramusért nemigen érdemes soká keseregni, remélem, kurta lesz.

DEMETRIUS

Egy porszem is lenyomná a mérleget, ha serpenyőbe vetnök: Pyramus-e különb, vagy Thisbe. Amaz férfinak: "Isten ótalmazz!" emez nőnek: "Isten irgalmazz!"

LYSANDER

Már észrevette azokkal a kedves szemeivel.

DEMETRIUS

És ekképp nyögdel, `videlicet`.

THISBE

"Alszol, tubám?

"Mit! halva tán?

"Pyramus! kelj na fel:

"Hah! néma? holt? ...

"Ah, síri bolt

"Fedje szép szemed el?

"E liljom-ajk,

"Cseresznye-orr,

"Kökörccsin-sárga kép:

"Nincs, nincs sehung!

"Szemed lehuny:

"Volt bár, mint zöld hagyma, szép.

"Ó, három lány!

"Téj-halovány

"Kezü párkák, elé!

"Mártsátok e

"Vértóba be,

"Ha élte selymét elszelé.

"Nyelv, szót se, csitt!

"Hú kard, be itt!

"Thisbének halni kő ...

"Isten veled

"Mind, ki szeret!

"Adjó, adjó, adjó!" `(Meghal)`

THESEUS

Már csak az Oroszlán meg a Holdvilág maradt, a holtakat eltakarítani.

DEMETRIUS

No meg a Fal.

ZUBOLY

Nem a! kérem alássan. A fal, mely atyjaik telkét választá, le van döntve. -- De nem méltóztatik megnézni az epilógust, vagy meghallgatni két emberünk bergomaszka táncát?

THESEUS

Csak epilógust ne! kérlek; egy ilyen játék nem szorul mentségre. Semmi mentség! hiszen, ha minden szereplő meghal, egyiket sem illő gáncsolni.

De, isten engem! ha az, ki e darabot írta, Pyramust játssza s végül Thisbe harisnyakötőjére felakasztja magát; úgy ez felséges egy tragédia

lett volna; de így is nagyon hű és remek volt az előadás. Hanem lássuk a bergomaszkot; az epilóg maradhat.

`Tánc`

Tizenkettőt szólt a vasnyelvű éjféli. --
Alunni, hívek; szellemóra ez.
Félő, a reggelt akképp túlheverjük,
Amint időn túl virrasztók ez éjt.
E kézzelfogható vaskos darab
Jól megcsalá a lomhalábu estét. --
Barátim, ágyba. -- Két hétig legyen
Mulatság, dáridó völgyön-hegyen.

`Mind el`

2. SZÍN

`Puck jó`

PUCK

Már üvölt az oroszlán,
Holdra ordit éh csikasz;
Durva szántó horkolván
Terhes napra nyugszik az.
Már üszökben ég a tűz;
Vijjog a harsány kuvik,
Nyavalyást kétségbe űz:
Szemfedővel álmodik.
Már az éjnek e szakán
Nyitva minden sírverem:
Jár a lélek mind ahány,
Népesül a cinterem.
És mi, hármás Hekaté
Hintajával kik futunk,
Mint az álom, mint az éj:
Most, tündérek, vígadunk.
Szent e hajlék, e küszöb --
Csitt egér! egy hang se több --
Engem küldtek seprűvel
Hogy porát söpörjem el.

`Oberon és Titánia kísérettel jönnek`

OBERON

Álmos itt tűz, kandalló:
Fény lobogjon, bűv-sugár;

Lejtsen a tündér s manó,
Mint bokorrul kismadár.
És e víg dalt, fel s alá
Ropja rá mind, s mondja rá.

TITÁNIA

Szak szerint előbb te dalld:
Minden szóra zöngé dalt:
Míg tündérid kara lejt
És megáldjuk ezt a helyt.

`Ének`

OBERON

Most e házban szélt veszünk,
Napköltéig itt leszünk. --
A fő-ágyhoz legelébb!
Hintsen áldást rá e nép:
Hogy a sarj, mi ott terem,
Legyen boldog, végtelen.
Mind a három ifju pár
Hű legyen, míg földön jár;
Soha tőlük származót
Ne gyalázzon testi folt:
Anyajegy, nyúlajk, sömör,
Rácsudállott szem-csömör
S mi anyákat szégyenít,
Magzaton ne legyen itt. --
Fúharmattal szentelünk;
Minden tündér jó velünk,
Kiki szentel egy szobát,
S megáldjuk e palotát:
Lakja mindig béke, csend,
S legyen áldott ura bent.
Most szállj;
Meg se állj;
Reggelig hozzám találj.

`Oberon, Titánia, kíséret el`

PUCK

Ha mi árnyak nem tetszettünk,
Gondoljátok, s mentve tettünk:
Hogy az álom meglepett,
S tükrözé e képeket.
E csekély, meddő mesét,
Mely csak álom, semmiség,
Nézze most el úri kegy,
Másszor aztán jobban megy.
S amint emberséges Puck
A nevem: ha megkapjuk,
Hogy most kímél a fulánk,
Jóvatesszük e hibánk,
Máskint a nevem ne Puck
Legyen inkább egy hazug.
Most uraim, jó'tszakát. --
Fel, tapsra hát, ki jó barát,
S Robin megjavítja magát. `(El)`

-oOo-